

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre 24 korona.
Egy hónap 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre 28 korona.
Egy hónap 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
Egy sor első sor egyezer 20 fillér,
minden következőjénél 16 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSEG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 332.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.
József tőzereseg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1915.

FŐMUNKÁSKÖZÖSÉG:
STAUBER JÓZSEF.

Kedd, február 16.

Stanislau felé is előnyomulnak csapataink.

Budapest, február 15. Hivatalos. Orosz-Lengyelországban és Nyugat-Galiciában semmi sem történt. Kárpáti harcok tovább is teljes erővel folynak.

Délkeleti-Galiciában tegnap elfoglaltuk Nadwornát, ellenséget Stanislau irányába visszanyomtuk. Déli hadszíntéren nincs változás, jelentéktelen határharcoktól eltekintve nyugalom van. Höfer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Német sikerek a Visztulától északra.

Berlin, február 15. Nagy tőhadiszámlás jelentés:

Nyugati hadszíntér:

Yperntől deire St.-Eloinát elragadtuk ellenség hadállásának mintegy kilencszáz méter hosszú részét. Ellentámadásai sikertelenek voltak. Égügy meghiusult ellenségnek La-Fassestől délnyugatra ellenünk intézett támadása. Néhány tucat fogoly maradt kezünk közt.

Azt az árkot, amelyet Südelkopton február tizenkettőnkén elvesztettük, visszafoglaltuk. Lauch völgyében Sengernből ellenséget kiverünk, mite Ramsbach helységet önként kiűritette.

Keleti hadszíntér:

Tilsittől északra ellenséget Blektpönenből elűztük és Taugogen irányában tovább szorítottuk.

Keletporoszországi határon innen és túl, tavaktól keletre, üldözési harcok még tartanak. Csapataink mindenütt gyorsan haladnak.

Lomsán át előnyomuló ellenséges haderők ellen német csapatok Kolno környékén törtek előre.

Visztula területén továbbra is tért nyertünk, Racionzot megszállottuk. A megelőző harcokban számos foglyon kívül hat ágyut zsákmányoltunk.

Lengyelországnak Visztula balparti részében nincsen lényegesebb változás. Legfőbb hadvezetőség. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

A hatósági élelem.

Arad, február 15.

Ha máskor még lehetett valami joga az ilyen szónak: „nem a város dolga, hogy húst mérjen és lisztet árusítson”, — most azt kell mondani, nem lehet a városnak fontosabb és sürgősebb dolga ennél. A reformokat, a beruházásokat, az aszfaltozást mind el kell tenni jobb időkre. Most arról kell gondoskodni, hogy a háború alatt a város el legyen látva élelmiszerekkel és hogy az élelmiszert ne árusítsák olyan szédítő áron, mint ahogy azt kezdik és folytatják. Most üres beszéd az az ellenvetés, hogy a város nem csinálhat konkurrenciát a saját polgárainak és a saját adófizetőinek. Azok a tisztelt adófizetők, akiknek üzletét a hatósági közlelmzés érinti, ugyis dus hasznát látták a háborúnak, mialatt más iparágak és üzletek nyomorognak. Most beérhetik azzal, amit eddig arattak. De ha attól is kellene tartani, hogy némelyikük megszenvedni a hatósági konkurrenciát: a tízezerek égetően komoly érdeke elsőbbrre való amazok dolgánál. A háború nem kímélheti száz- ezrek és milliók nyugodt életét, életbiztonságát, testi épségét; a kiéhezetés, a tömegnyomor ellen védekezni kell és a védekezés nem lehet tekintettel az egyesek zavartalan jóvoltára.

Az a hatósági akció, a melyet Aradon ma délután megalapoztak, komolyan, céltudatosnak látszik. Leginkább biztató benne az, hogy a város nem most igyekszik a közönség számára a kellő lisztet, húst, tejet beszerezni, a mikor az kétség kívül nagyobb nehézségekkel jár, hanem már előbb, a háború esetén biztosított magának bizonyos mennyiséget, a mely ha az egész szükségletet nem is fedí, mindenesetre számottevő segítség. Szeretjük hinni, hogy a program a kivitelben is komoly, hatásos lesz. Reméljük, hogy, ez alkalom-

mal hijával lesz úgy a műkedvelőködésnek, mint a bürokráciának. Az eddigi hatósági üzemetek ez a kettő ölte meg, vagy tetto értékteleenné. Teljes eréllyel, a legnagyobb figyelemmel és utánnajárással kell ehhez a dologhoz fogni. Megkönnyíti a dolgot, hogy úgy a kormány, mint a katonai hatóságok, amelyek a rekvirálás erős jogát gyakorolhatják, kezére járnak a városnak ebben a tövékenységben.

Sajnos, a németországi példa nálunk aligha lesz keresztülvihető, hogy az egész közlelmmezést hatósági monopoliommá tegyék. Csakis ez állhatná utját a további drágításnak, a maximális árak szemérmetlen kijátásának, az élelmiszerek fogyasztára alapított spekulációnak, a készletek ridog visszatartásának és a kínálat versengésének. Minél erősebben tombol a drágításnak ez a processzusa, annál jobban siettetni a monopoliomot. De addig is, a míg ez bekövetkezik, jótékony hatása lesz a hatósági élelmzésnek. Nemesak azért, mert a lakosság egy része — és hisszük, nem az a része, a mely a protekcio és az erős könnyek révén könnyebben jut a hatósági bolthoz — olcsóbb élelemhez jut. Azonban a hatósági husszék és lisztes bolt árai mellett rikitóan el fognak ütni az olyan mérsárszókek és lisztesboltok árai, a melyek gazdái a békés idők polgári hasznával nem elégszenek meg, hanem a háborús szükségletet könnyörtelenül kihasználják. A közönség meg tudja majd alkotni a véleményét ezekről és bizonyára lesznek, a kik nem örömet teszik ki magukat ennek a véleménynek és a vele járó kétes nimbusznak.

Az a fő, hogy a város minél előbb és minél nagyobb energiával fogjon a munkához. Nem lenne baj, ha a városi adminisztráció felét vonná el,

ez a feladat rendes reszortjától; azt meg épen fölösleges mondani, hogy a hatósági husszéknek és lisztes boltoknak nem kell, sőt nem is szabad nyereszkedni, hasznot produkálni. Es ha rá kellene fizetni, az se baj. Elég-szer fizettünk rá a város vállalkozásá-ra, városi építkezések és munkálatok tulkiadásaira, pótmunkáira, több-követeléseire; ráfizethetünk egyszer valamire azért, hogy ennivaló nélkül ne maradjon a város. Ha eddig egyes-ek zsebe megérte a ráfizetést, érje meg most hatvanezer ember gyomra.

Arad város közélémezési vállalata.

(A közélémezési bizottság ülése. — Megnyitják a hatósági husszékot és városi élelmiszer oszarnokot állítanak.)

Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 15.

Az itthonmaradottak kifogástalan élelmezése egyike a háborus viszonyok között is rendezésre váró legfontosabb kérdéseknek. Mindenütt azt látjuk, hogy hatósági beavatkozással, sokszor igen erélyes intézkedésekkel történik gondoskodás arról, hogy az állam lakosságának az a része, amely fegyverrel kezében nem szolgálhatja hazáját, az éhség nélkülözéseinek még se legyen kitéve, hanem a lehetőség szerint biztosítsák a békés polgárok normális táplálkozása is. Csak örömmel lehet fogadni, ha Arad városa is gondoskodni kíván polgárainak rendes élelmezéséről, olyképen, hogy ismét hatósági husszékot és egyéb legszükségesebb élelmiszereket is hatósági üzletben árussít.

A közélémezési bizottság foglalkozott ma ezzel a sürgős kérdéssel és a bizottsági tagok egyöntetű álláspontja után hihetőleg a városi tanács a lehető legrövidebb idő alatt megvalósítja a hatósági husszék és élelmezési oszarnok üdvös eszméjét.

Lős Rezső helyettes polgármester elnöklése alatt ült össze ma délután a közélémezési bizottság. Az elnök megnyitván az ülést, részletesen ismertette a tárgyalás alá veendő kérdést:

— A törvényhatósági bizottság múlt év novemberi közgyűlése — mondotta Lős tanácsnok — tudvalévőleg úgy határozott, hogy a hatósági husszékot nem tartja fenn, kimondta azonban, hogy felhatalmazza a tanácsot, hogy az esetben, ha a mészárosok és hentesek az árakat indokolatlanul felemelnék, a belvárosban újból nyissa meg a hatósági husszékot. Greén Nándor főkapitány figyelemmel kísértte a husárok alakulását és február 5-iki jelentésében megállapította, hogy egy kilogram marha eleje 176, hátulja 184, egy kilogram pecsényehus 208, egy kilogram növendésmarha eleje 160, hátulja 176—184, egy kilogram fiatal borju eleje 240, hátulja 3 korona, egy kilogram sertéskaraj 260, egy kilogram sertésszelet 240, egy kilogram zsír 240—280, egy kilogram szalonna zsír 220—260, egy kilogram háj 260 koronába kerül, az élőállat árak pedig marhánál kilogramonként 65—90 fillér, borjunál 120—130, sertésnél 192—2 korona, vagyis az árak jelentékenyen emelkedtek és a főkapitány ajánlja a husszék újbóli megnyitását. Felvetődik ezzel kapcsolatban az a kérdés is, hogy az általános drágaságra való tekintettel nem kellene e más intézkedéseket is javasolni. A mai drágaság nagy, de kétségtelen, hogyha a háborunak egyhamar vége nem lesz, akkor a drágaság olyan mérvet fog öltetni, hogy a hatóságnak elsőrendű kötelessége lesz gondoskodni nemcsak arról, hogy viszonylag megfelelő ár mellett kapjon a közönség élelmiszereket, de kötelessége gondoskodni arról is, hogy a közönség élelmiszerral egyáltalában el legyen látva. Ez az utóbbi megjegyzésem nem annyira a husra és lisztre, mint inkább azon cikkekre vonatkozik, amelyek a táplálkozáshoz kellenek és amelyek ma teljesen kifogyóban vannak. A budapesti tőzsde tegnapi jelentéséből látható, hogy borsó, lencse, köles, köleskása egyáltalán nincsen. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy a vidéken elrejtett készletek

ne legyenek és ha a város megfelelő áron megfizeti, bizonyára lehet még kapni. A hatósági husszék felállításán kívül kívánatosnak tartom a hatósági élelmiszerüzlet felállítását is, amelyben burgonyát, hüvelyes veteményeket, lisztet és tejet is árussítanánk. Ami a lisztet illeti, a készletek összeírása már megtörtént, azonban a rekvirálás eszközzésére felhatalmazás még nincs, a polgármester a jövő héten felmegy Budapestre és akkor valószínűleg kap erre vonatkozó utasításokat is. Budapest fővárosa az összes búzát maga akarja megőröltetni, a búzának birtokosa akar lenni és élelmiszerüzletekben fogja a lisztet árussítani. Berlinben ez másként van, ott utalvány alapján adnak csak ki lisztet, viszont a kereskedők is csak annyit kapnak, amennyi utalvánnyal el tudnak számolni. A háztulajdonosok bevallása alapján minden ember kap utalványokat és még a vendéglőkben, kávéházakban is csak ilyen utalvány ellenében lehet kenyeret fogyasztani.

— A hatósági husszék felállítására vonatkozólag Zikó János, a fogyasztási adóhivatal felügyelője és Zubor Andor főjegyző, akik az ügyel behatóan foglalkoztak, előterjesztést tesznek a bizottságnak.

Zikó János ezután megtette előterjesztését, amely szerint a város csak az esetben állítsa fel a husszékot, ha olyan állandó beszerzési forrást tud biztosítani magának, amely nagy árhullámnak nincs kitéve, mert ha a marhát a piacon kellene vásárolni, akkor a hus tetemesen drágább lenne, mint ahogy a mészárosok árussítják. A Neuman Testvérek cég ajánlatot tett már a városnak, amely szerint a marhát a beszerzési áron adja, csak a hizlálásért számítana fel napi két koronát.

Zubor Andor tb. főjegyző elmondotta, hogy már december óta ellátogat a környékbeli hetipiacokra, ahol azt tapasztalta, hogy élsúlyban az ügynökök egy koronáért vásárolják a marhát. Ha ezt levágják és kimérik, a hus két koronába is kerülne, amellet nem a legjobb minőségű. A Neuman Testvérek bevásárlói sokszor jelentik, hogy némely községben marha egyáltalán nem kapható. Minthogy a termények ára is igen emelkedett, a hizlálás díját is

Hajsza kémekek után.

C. A. Bratter, a Vossische Zeitung munkatársa, aki Páris január folyamán álnév alatt és álruhában meglátogatta és ott hosszabb időt töltött, így írja le harmadik cikkében:

A Place de l'Opéra-n. Az operaháztól jobbra hatalmas, félkör alakú épület emelkedik, amelyben egy ismert svájci nagykereskedő cég francia üzlethelyiségei vannak. Az üzlet egyik osztályának francia származású főnökét akarom felkeresni, hogy az óriási cég üzemeről egyet-mást halljak. A cég ugyanis élelmezési cikkekkkel foglalkozik és érthetően érdekelt, hogy halljak valamit a háborus Páris élelmezéséről. Az irodát azonban zárva találtam. Az előkelő külsejű épület főbejárata mellett azonban mégis találtam egy kisebb ajtót, amely az „administrateur” szobájába vezetett. Jókedvű, könnyű szívű ember volt, akit nagy méltósága nem akadályozott meg abban, hogy kérdéseimre nagy részletességgel feleljen.

Megdöbbenő dolgokról értesültem. A világszerte ismert céget a hatóságok egyszerűen „kémkedési szervezetnek” bélyegezték meg és a szajnai prefektus december elején kiadott rendeletével megparancsolta, hogy a cég villamos reklámtábláit és emailtáblácait távolítsák el és törjék össze. És az apacsok szorgalmasan eleget is tettek a rendelkezésnek: a cég négyszáznál több párisi elárúsító helyén izzépporrá zúztak mindent. A lelkes tömeg élén Daudet Léon, az Action Française című lapocska kiadója buzgólkodott.

A portási tisztet betöltő „administrateur” túllta a francia hivatalnok címét, akit így fölkerestem. Az, amit a derék francia főtisztviselő elmondott, annyira hihetetlennek látszott, hogy önkéntelenül kétkedő mozdulatot tettem.

— Ön nem hisz nekem? Azt hiszi, hogy tulozok? — mondta a francia és hatalmas levélrendezője után nyult — Itt a levelezésem, amelyet ebben az ügyben a svájci központtal folytattam. Itt vannak a kártérítési pör aktái, amelyet cégünk a francia kormány ellen indított. Tessék: olvassa kérem.

Olvastam és olvasás közben örültek házát láttam magam előtt, örültek házát, amelyben lelkileg megbomlott emberek bizarr ugrándozásokat végeznek.

A svájci világ-céget azzal gyanúsították meg, hogy reklámciókra használta ezernyi-ezer email táblácajának hátsó lapján utbaigazításokat helyeztet el, amelyek az egyes párisi kerületekben található katonai fontosságú pontokról, raktárakról, erődökről, löportornyokról adnak felvilágosítást, természetesen azért, hogy a majdan bevonuló németek egyszerűen lecsavarhassák a táblácaikat és elolvashassák az utmutató feljegyzéseket, amelyekre egyébként az email táblák előlő oldala is tájékoztatást ad. Azok a háztetőkön levő és villamoslámpák sorából összeállított nagy reklámtáblák pedig, amelyeken a svájci cég nevét és gyártmányait hirdette, különösen a St. Lazare pályaudvar környékén kész és kidolgozott rendszerét sejtették a franciák szerint a jeladásoknak a bombavető szándékkal érkező Zeppelinek és Taubék számára. Ezt a napi szigna-

lizáló rendszert még külön éjszakai fényjelek egészítették ki, legalább is Daudet Léon és társai hevesen bizonygatták, hogy a keleti, valamint a nyugati környéken „több mint százszor láttak fényjeleket, egész esomó fényjelet”, amelyet — mint ezt Daudet a bíróságnál jegyzőkönyvbe mondta — „a Boulevards de Granelle és a du Quartier de la Glacière-től a Rue Théophile Gautier felé egész Autueil-ig mutatkoztak. A Meudon-Bellevue lejtőin is látszottak időre-időre fényjelek.”

A svájci céget ezenkívül még egyébvel is vádolják. Franciaország különböző részein gyűjtőkőzpontjai voltak — ugynevezett „ramassages” — amelyekből a beszerzett cikkeket a négyszázegynéhány párisi üzletbe irányították. Most azután kisütötték, hogy ezek a ramassages csupa katonailag fontos helyen vannak és tulajdonképpen esztendőnk óta fennálló kőmtanyák! És Daudet Léon meg társai eskü alatt vallomást tettek arról is, hogy szent meggyőződésük szerint tavaly augusztusban, amikor a Goeben és a Breslau francia Algir partjainál megjelentek és Bone, Philippeville városokat bombázták: a svájci cég reklámjai a két algiri város házfalain irányították a lövéseket biztos célokra.

— Vak idegengyűlölet — mondtam elképedve.

— Hiszen ez még nem volna baj, ha csak néhány ember gyűlöletéről lenne szó, — vélekedett a francia üzletvezető. — De ha négyszáz üzletünk elpusztítására gondolunk, akkor be kell látnunk, hogy az egész népet áthatja ez az érzés, és azt se feledje, hogy a rombo-

felemelték két koronáról három koronára. Mindazonáltal meg lehet kísérteni a hatósági husszék felállítását, annál is inkább, minthogy borjút, bérányt, juhot könnyebb beszerezni és ezt is szívesen fogyasztja a közönség.

Maresch Gyula annak a nézetének ad kifejezést, hogy ha olyan drága a marha, akkor nem érdemes felállítani a husszékot. Nem lehetne esetleg lóhussal próbálkozni? A közönség azt eszik majd, ami lesz.

Green Nándor főkapitány helyteleníti azt az ötletet, hogy állandó bessenési forrást biztosítsanak, mert es esetben a hús olyan drága volna, hogy a hatósági husszék nem árnabélyozó, de árdrágító hatást érne el, ami egyenesen neveltséges volna.

Zubor tb. főjegyző ezután beszámol arról, hogy körülbelül havi négyezer koronával lehetne fenntartani a hatósági husszék üzemét. A Forray-utcában lévő gróf Nádasdy palotában száz koronáért volna megfelelő tiszthelyiség, személyzeletről nehéz lesz gondoskodni, ezért tanácsos volna, ha a husszék csak reggel hét órától tízig volna nyitva. Mindenesetre érdemes kísérletet tenni, és ha a közönség nem karolná fel az eszmét, mindig becsukhatjuk az üzemet. Ha le nem is szállíthatjuk az árakat, de egészséges, a táplálkozásnak megfelelő, és jól kimért húst adhatunk. Lisztet is kimérhetünk majd, bizzuk meg a polgármestert, gondoskodik róla, hogy a malomokban biztosított napi ötven-ötven métermássa lisztet igénybe vehessük. Tejre is van már ajánlatunk, körülbelül napi háromszáz literünk volna, és literjéért huszonhét fillérért tudnók árusítani.

Green főkapitány azt javasolja, hogy a husszék céljaira foglalják el a Forray-utcai helyiséget, az egyéb ekket pedig a Szabadság-téren felállítandó sátorban árultsák.

Hosszabb tanácskozás után a bizottság kimondta, hogy a tanácsnak javasolja a hatósági husszék felállítását, egyelőre három hónapi időtartamra, a Szabadság-téren pedig állítsanak fel árusító helyiséget, amelynek egyik részében tejet, másik részében lisztet, harm-

lásokat a szajnai prefektura elrendelte. Valaki denunciált és a hatóság készpénznek vette a feljelentést. Más cégekkel, még hozzá franciákkal is, megtörtént ilyesmi. Így járt a rue de Bondyn a Helios fényképezési műttermen és a német Zeiss optikai gyár rue aux Ours-i tiszlete, amely francia tulajdonosoké volt. A feljelentők és a hatóság szerint ezekben az üzletekben hemzsegték a német kémek. A hivatalos jelentésekből egy pár nyilvánosságra került és ezekben valóságos Sherlock Holmes történeteket olvashattunk a németekről — persze német katonatisztekéről, — akik hihetetlen foglalkozások és operettszerű kosztümök segítségével rejtőztek el a hatóságok elől. Ezstelen düh és denunciáló örület tombolt ezekben a nyilatkozatokban.

De mit szóljunk ahhoz, hogy francia asszonyok, akik német emberhez mentek feleségül, feljelentették férjüket a katonai hatóságoknál, mint veszedelmes kómet! Ma is tucatjával mennek a névtelen feljelentések a szállodákban megszálló idegenek ellen. Kém, kém, kém, valamennyi. És a legközelebb eső rendőrbiztos munkába lép, faggat, valhat, és a legjobb esetben is néhány kellemetlen órát él át az ember. Van erről tapasztalatom, mert ugyancsak össze kellett szedni magamat, hogy a rendőrbiztos koresztkérdéseire és fenyegetéseire megfeleljek és a fogságba vetést elkerültessem. Az volt a szerencsém, hogy az én rendőrbiztosom néhány nappal előbb kellemetlen bakot lőtt: letartóztatott egy olasz nagykereskedőt, akit német újságíróknak tartott. És a kudarc elővigyázatossá tette és elsiklott igazoló okmányaim hibái felett és nem mondta ki végül a veszedelmes véleményt: „kémkedéssel alaposan gyanúsítható”.

dik részében pedig hüvelyes veteményeket áruljanak. A husszék vezetéseiről Zákó János fogyasztási adóhivatali felügyelő gondoskodik, az árusarnokot pedig Zubor Andor tb. főjegyző vezeti. Szabó József városi főkereskedőt

és Tenozlinger Károly városaságát kiküldik, hogy hüvelyes vetemények beszerzéséről gondoskodjanak. Az egész intézmény „Arad város közlekedési vállalata” nevet fogja viselni.

Bing Vilmos végrendelete.

— Tizennyolc jótékony adomány. — Aradi egyesületek öröksége. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 15.

A váratlanul elhunyt Bing Vilmos végrendeletét ma délelőtt hirdették ki az aradi járás-bíróságon. A kihirdetési aktusnál ott voltak az elhunyt gyermekei: Bing Betti özvegy Tolnai Jánosné, Bing Gyula, Hugó és Rzsó, akik a több mint egy millió koronányi vagyont egyenlő arányban öröklék. Részt vett még Schütz Henrik dr. az örökösök ügyvédje és Szabó dr., Múlek Lajos dr. kir. közjegyző helyettesei is. Bing Vilmos ugyanis 1907. szeptember 26-án Múlek dr.-nál végrendeletet tett. Tanúi voltak: Ring Géza vezérigazgató és Lészai Sándor nagytársaság tulajdonos. Ez alkalommal különben már harmadikban végrendeletet tett, mert az előbb készült két okiratot a családi állapot változásai miatt módosítani kellett. Az 1907. szeptember 26-án készült végrendeletet kell érvényesnek elfogadni és ennek közérdekű vonatkozásait alább ismertetjük.

Bing Vilmos végrendeletének első része így szól:

Jótékonyági hagyományaim:

1. Arad város keresztyén szegényei között a városi hatóság által kiosztandó készpénzben 400 korona.
2. Arad város zsidó szegényei között, az isr. hitközség által kiosztandó 400 korona.
3. Az aradi isr. hitközségnek egy Maszkir alapítványra 1000 korona.
4. Az aradi Chevre Kadischának a kórház alap javára 2000 korona.
5. Az aradi isr. árvaháznak 1000 korona.
6. Az aradi isr. leányiskolának 500 korona, amelynek kamatai évenként a vizsgálatok alkalmával két szorgalmas tanulóknak kiadandók.
7. Az aradi isr. fiúiskolának 500 korona, amelynek kamatai a vizsgálatok alkalmával két szorgalmas tanulóknak kiosztandók.
8. Az aradi isr. jótékony egyesületnek 500 korona.
9. Az aradi isr. jótékony nőegyletnek 500 korona.
10. Az aradi polgári nőegyletnek 500 korona.
11. Az aradi felsőkereskedelmi iskolának 500 korona.
12. Az aradi siketnéma iskola'ának 500 korona.
13. Az aradi isr. kiházasító egyesületnek 500 korona.
14. Az Aradi Kereskedők Körének 500 korona.
15. Az aradi első betegsegélyező egyesületnek 500 korona.
16. Az aradi Kossuth betegsegélyező és temetkezési egyesületnek 300 korona.
17. Az aradi kereskedő ifjak betegsegélyező egyesületnek 400 korona.
18. Alapítványra az aradi isr. hitközségnél 1500 korona, mely összegnek kamatai évenként, elhalálásom évfordulóján szegény zsidók és zsidónők között kiosztandók.

Ezek a hagyományok a hagyatékban található négy százalékos, magyar korona járadék kötvényekkel fizetendők ki.

A család tagjaira vonatkozó részben találjuk a következő igen szép sorokat:

„Azon album, amelyet az aradi izraelita hitközségtől kaptam: Betti leányomnál marad. Őrizze azt kegyelettel. Családomban ezt te. kintseik mindig ereklyének és tiszteljék, mert hitközségemnek ezen elismerése és kitüntetése nagy örömet szerzett nekem és örömmel emlékeztem mindig vissza azon szolgálatokra, melyeket hitközségemnek tettem, ahonnan érdemeimben felül részesültem elismerésben.”

A jótékonycélú hagyományok tizenhétedig pontja vitát fog eredményezni. Az aradi kereskedő ifjak betegsegélyező egyesülete ugyanis már megszűnt és így nem tudni, hogy kit illet a 400 korona hagyaték. Az egyesület beleolvadt az állami munkásbetegsegélyező és balesetbiztosító intézetbe, azonban egyes jótékony alapjai más aradi jótékonyegyesületek felé is jutottak.

Tisza a rokkant katonáért, Sok szó esett már arról, hogy a rokkantak ellátása nem a leggavallérosabban történik. Most Tisza István gróf miniszterelnök hivatalosan felzárólitotta főispánokat, hogy írják össze a rokkant katonákat, mert ő eseteket segélyezni akarja. A segélyezésre vonatkozó törvény szerint ugyanis csak a sebesültek kaphatnak segélyt, a rokkantak nem. A miniszterelnök ezt a törvényt „nyomoruságosnak” nevezi iratában, mely a mai viszonyoknak nem felel meg s ezért ezen túl fogja magát tenni. Az erős hangú hivatalos irat Tiszának nemcsak humanizmusát bizonyítja, de bátor nyíltságát is, amellyel szakítani mer a magyar tételes törvényvel is, ha az embertelen és elavult.

Az érdekes irat így hangzik:

Méltóságos Főispán Ur! Engedje meg, hogy a honvédelmi miniszter urak 25 9000 szám alatt megjelent s összes főszoigabirákhoz és polgármesterekhez intézett rendeletet a legmelegebben ajánljam figyelmébe. A törvényoikk helytelen intézkedése folytán harcoképtelenné vált s a hadsereg kötelékéből elbocsájtott katonák segélyezését be kell szüntetni még akkor is, ha az illetők teljesen munkaképtelenné váltak. Ily módon a szegény emberek csakis az 1875. évi LI. t.-c.-ben megállapított s a mai viszonyoknak egyáltalán meg nem felelő, nyomoruságos segélyre vannak utalva s annak kiutalásáig a szó szoros értelmében éhon veszhetnek.

Pájdalom, már is elkéstünk. Égetően sürgősnek tartom, hátha a hatóságok csudádo tulajdalmossal karolják fel az ügyet s állapítják meg a segélyt azoknál is, akiknek becsületes. Megengedhetetlen dolog volna családostól inségbe dönteni azokat, akik a haza védelmében váltak nyomorékká. Őz számíthatnak főként a nemzetnek tetteiben megnyilvánuló hálájára. Gyors és hatékony intézkedést kér. Tisza, s. k.

Ezután biztosra vehető, hogy megkapják segélyüket a rokkantak és a háboru bevégeztével is bőkezűen fog gondoskodni hős veteránokról Tisza István gróf akarata szerint a nemzet — tettekben megnyilatkozó hálája.

Megakad Anglia tengeri forgalma.

(A német blokádnak miatt nem mennek hajók Angliába. — Tengeri ütközet folyik? — A nyugati harotér eseményei.)

Távirati tudósítás.

Berlin, február 15.

Németország követeli a semleges kormányoknál újra eljártak és kijelentették, hogy óvják a semleges hajókat a veszedelmes vizeken hajózástól, különösen, miután Anglia kereskedelmi hajóit is fölfegyverezte a tangaralattiak ellen és semleges lobogót tüzet ki rájuk. Így most minden angol gőzös semleges zászló alatt működik, ellenséges hadihajónak tekinthető és ezért a valószínűleg semleges hajók a megjelölt területen veszélyben forognak.

Beszűntetett angol hajójáratok.

Krisztília. Norvég hajóstársaságok február tizennyolcadikán egyelőre beszüntetik angolországi hajójáratukat.

Róma. A Francesca nevű nápolyi gőzös, amelynek Cardiffba szóló rakományja van, nem indult el, mert legénysége megtagadta a veszedelmes ut megtételét.

Genf. Az angol-francia személyforgalom teljesen elakadt, mert a dover-calaisi vonal hajóstársasága közölte, hogy a szállításért felelőséget nem vállal.

Tengeri ütközet?

Rotterdam. Groeningből az Északi tengerből ágyudörgést jeleznek. Azt hiszik, hogy német-angol tengeri összeütközés történt.

Német elbnyomulás Ypern felé.

Amsterdam. A „Tyd“ jelenti Sluisból: Morsledet az yperni fronton a németek ismét elfoglalták. A község majdnem teljesen el van pusztítva, az a része, amely Ypern felé esik, a földdel egyenlő. A községben csak három ember maradt, két apáca, akik betegeket ápolnak s egy nyolcvan éves aggastyán, aki nem akarta szülőhelyét elhagyni.

Hány emberből áll az angol „miltós“ hadsereg?

Stockholm. Egy kitűnően informált svéd katonai szakértő írja a Kitchener milliós seregéről: A százezerhez, hogy milyen nagy lehet az új angol sereg, alapul szolgálhat, hogy Kitchener hat új hadereggéparancsnokot nevezett ki. E hat hadsereg között szerepel az a katonai, amely már régen küzd Flandriába s amely csak a hiányok pótlására kap új csapatokat. A tényleges erősítés tehát négy új hadsereg egyenként három hadtesttel. Hogy milyen nagy egy angol hadtest, azt bizonyosan nem tudjuk, de 35.000 embernél aligha erősebb. E szerint az új angol erők négyszázezer embert tesznek ki.

Anglia nem akar békét.

London. A Times azt írja, hogy nevetséges mesék a békehírek. Anglia csak most kezd a háborút, békét majd akkor köthet, ha társait tartósan biztosította.

A franciák munitiója pararlása.

A Münchener Neueste Nachrichten haditudósítója Tanghofer Lajos azt írja, hogy a franciák egy napon ellőttek százhuszonezer frank ára munitiót és semmi kárt sem okoztak, ellenben saját fegyvereket rombadöntöttek.

Aradi kereskedő francia fogságban.

(Az internáltak élete. — Egy kiszabadult német levele.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 15.

A világháború kitérőkor Párisban rekedt magyarok közt volt Wolffner Rezső aradi származású vagyonos kereskedő is. Wolffner, akiről többször megemlékeztünk, mintegy tíz évvel ezelőtt költözött budapesti származású feleségével együtt Párisba, ahol szatécüzletet nyitott, mely csakhamar egyike lett a legelsőeknek, úgy, hogy a szorgalmas kereskedő igen tekintélyes vagyont gyűjtött magának. Amikor a világháború kitért, Wolffner népezen Karisbadban időzött s így elkerülte az internálás gyötrelmeit, férjét azonban s vele együtt két gyermeküket, a hét éves Chouchotte-t és a hat éves Toto-t fogva tartották. Wolffner né Budapestre ment családjához s onnan keresett a svájci közvetítő iroda útján érintkezést férjével, akitől egy levelezőlapot időközben kapott is. Most hosszabb levélben értesítette egy német kereskedő, aki magas kora miatt kiszabadult a fogságból, Wolffnerét s az internált párisi kereskedő fivérét, Wolffner László aradi kereskedőt a történetéről. A rendkívül érdekes levél a következő:

Daves, 1915. február 3. Igen tisztelt asszonyom! Férje megbizásából írok önnek, akit val mint német állampolgár három hónapon keresztül megosztottam du Prigneuse-ben a fogságot. Wolffner ur, gyermekei, a feleségem, én és még két német és osztrák család együtt laktunk két hónapig egy kis házban. Én november közepén visszanyertem szabadságomat s szívesen fordítottam hátat Franciaországnak, amely oly barátságatlan lett, míg Wolffner ur s több más szenvedőtársam, akik fiatalabbak, tovább is fogságban maradtak. Első ízben történt életemben, hogy örültem annak, hogy már öreg vagyok.

Wolffner urról ép úgy, mint a kis Chouchotte-ról és Toto-ról — akik kedvenceink voltak — csak jót írhatok. Férje, amikor elhagyta közös házákat, pensióba ment egy francia családhoz, ahol megszabadult a fözés gondjaitól, melyet két hónapon keresztül becsülettel látott el s inkább gyermekeinket áldozhatta magát. Különben jól meg dolgoz.

Az első nyolc naptól eltekintve, amikor a többi foglyokkal együtt szalmán feküdtünk, nem volt rossz sorsunk s azt hiszem, ha Wolffner ur s gyermekei továbbra is Pirigneuse-ben maradhattak, akkor az ön távollétében s a szabadság hiányán kívül nem panaszkodhatnának semmire.

Panaszkodni csak azoknak van okuk, akik pénz nélkül vannak, ezeknek minden tekintetben nagyon rosszul megy. A nehézség Wolffner ur részére abban lesz, hogy Pirigneuse-ben maradhasson.

A francia kormánynak ugyanis az a szándéka, hogy az összes civilfoglyokat egy nagy táborban egyesíti, ahol azoknak, akik eddig saját költségükön és saját lakásukban éltek, semmiesetre sem lesz oly jó dolguk, miután min-

den valószínűség szerint nem kapnak engedélyt arra, hogy a közös táboron kívül lakjanak s nem élmezhetik saját magukat s meg kell elégedniük a közös kósztal, amelyről személyes tapasztalatomból semmi jót sem mondhatok.

Egy kivételt azonban még is tesz a francia kormány, még pedig olyan osztrák-magyar alattvalókkal szemben, akiket orosz cinokosa barátjainak tart: az osztrák és magyar szlávokkal első sorban a szerbekkel szemben.

Miután minden levelet és lapot, amelyet a foglyok elküldenek, a hatóság átolvas s amelyeket kapnak, szintén, Wolffner ur mindezt nem írhatta meg s a nehézség még csak nagyobb azáltal, hogy csak a francia nyelvet használhatja. Így megkért engem, hogy én szolgáljak a szükséges felvilágosításokkal.

Ha még valami tanácsra van szükségem iger tisztelt asszonyom, egészen rendelkezésére állok. A legszivélyesebb üdvözléssel kész hiva Albert Liebig (Deves-Platz, Sveic).

Péter király a magyar hadifoglyok közt. Megírtuk, hogy Vukov Lukács volt aradi hírlapíró, a szabadkai 6-ik honvédszázad vezére póttartalékosa levelet küldött Szegedre egyik kollégájának Üszkübből, ahol hadifogoly. Ma ismét levél érkezett Vukov Lukácstól Szegedre. E levélben a szerbeknek foglyaikkal való bánásmódjáról ír rendkívül jelentőséges és érdekes dolgokat. Így ír többek között:

— Csudálatos, hogy milyen kevés ember esett a szerbek hadifogságába. Én, aki a szerbiai visszavonulásban szintén részt vettem, sokkal több foglyra számítottam. Ezzel szemben mindössze alig néhány ezren jutottunk a szerbek hatalmába. Ezek is legnagyobb részben itt, Üszkübben vannak. Az elbánásról, amelyben részesülünk, hálátlanság volna rosszat mondani. Tisztek és közkatonák egyaránt udvariasak és előzékenyek hozzánk. A cenzura sem szigorú. Ez azonban nem annyira a szerbek jószágának, mint tudatlanságának tulajdonítható. Nem tudnak a cenzorok magyarul és így csak találmokra huzgálnak ki egyes gyanusnak vélt szavakat meg sorokat. Egész Szerbia különben roppant élénk. Alig látni civilt. Asszonyok százai jelentkezőnek kaionának. Tizenhat éves fiúk kardot kötnek. Hetvenéves agok könyörögnek, hogy katonák kívánnak lenni. De nagy baj van a szerb népnél. A szerb hadseregnek se elég puskája, se elég élelme.

A múltkor — mondják — eljött ide a foglyok közé Péter király. Rendkívül gyötört, összetört ember. Mikor a hosszú szál, izmos magyar fiukon végigtekintett, lesütött szemmel mormogta:

— Magyarszki, magyarszki, jó katona...

Mindig a hazamenésre gondolunk. Összeülünk esténként és mintha egy család egymás-szerető tagjai volnánk, elbeszélgetünk a kedveseinkről.

A magyar hadihiteletintézet vidéki fiókjai közül eddig csak a kolozsvári, miskolci és nagyváradit kezdte meg a működését, míg Aradon, Szegeden és Temesvárott a fiókok még csak alakulóban vannak. Az intézet Debrecenben is szándékozik fiókot létesíteni. A fiókok az illető helyi pénzügyintézetek, kereskedelmi kamarák és egyéb érdekeltségek bevonásával alakulnak olyanformán, hogy 100–5000 koronás tételekben biztosítják mellett tárcs vagy személyi váltókra folyósított kölcsönöknek személetes veszteségek 75%-át a helyi érdekeltség, esetleg az ottani hitbiztosítók együttesen, 25%-át pedig a Hadi hiteletintézet viseli. Az intézet minden fióknak ilyen kölcsönök eljaira 500.000 koronát bocsát rendelkezésére.

Orosz fogságból megszökött kisszentmiklósi tűzerőnkéntes

(Az önfeláldozó lengyel teologus. — Haza ezer viszontagság között)

Az Aradi Közlöny-kiadósától.

Arad, február 15.

Még augusztus havában orosz hadifogságba került Benkovics Andor, a Nagybecskerek Takarékpénztár huszonnégy éves tisztviselője, a ki mint önkéntes káplár vonult be a kisszentmiklósi hetedik lovagló tüzérsztyályhoz. Bár hosszabb ideig betegeskedett fogsága alatt, mégis volt annyi energiája, hogy gondosan előkészített terv szerint megszökhesse. Sok változatos szenvedés és izgalom után, a bátor bankhivatalnok betegen érkezett Budapestre. Mint-hogy még mindig beteg, ideiglenesen az Andrassy-laktanya betegosztályán gyógykezelik. Itt keresie fel egy aradi tűzértiszt ismerőse, akinek Benkovics így mondotta el viszontagságos, érdekes utját:

— Divizionkat augusztus elején vasuton vitték Stanislauiig, onnan gyalog masiroztunk Skaláig, onnan pedig be Orosz-Lengyelországba. A 14-es és 4-es huszárokkal együtt léptük át az orosz határt. Néhány napi mars után rendkívül komoly dolgunk akadt. Erős ágyúütközetünk volt az oroszokkal. A tűzvonalba eső Kamenice-Podolskit bevettük, a város leégett. Sok-sok kilométert tettünk előre, míg aztán rettenetes tulerővel kerültünk szembe. Ezenkívül az ellenséges területen banditaharcokat is folytattak ellenünk.

A házak ablakaiból, kapuiból bombákat vetettek felénk. Vissza kellett vonulnunk s a visszavonulás közben lovam megboltott egy árokban. Én leestem a lóról, a mely patájával megruta mellemet. Idegbetegen vonultam be szolgálattelepre s az újabb baj csak súlyosbította állapotomat. Egészségügyi katonáink bevitték egy kórházba. A helységet az oroszok hirtelen megrohanták. Ez olyan váratlanul történt, hogy bennünket sebesülteket már el se lehetett szállítani s így fogságba kerültünk. Miközben feküdtünk ágyainkon, belépett hozzánk egy orosz tiszt s a következőket mondotta:

— Vegyék tudomásul, hogy valamenyien orosz foglyok. A ki szökést kísérelne meg, azt lelőjjük mint a kutyát.

Néhány nap múlva a kórházból átszállítottak bennünket a zárdába. Szállítás közben a fejem majd leszakadt és egy kiméletlen kozák ebben az állapotomban, hogy bosszantsan megficsakázta orromat. Láttam ezt egy orosz tiszt, a ki felképelte a kozákat.

A zárdában nagyon jó dolgunk volt, mert lengyel apácák ápoltak és gondoztak bennünket.

Jelen voltam a szegény Dugyerszky Iván halálánál. Meleg barátságban voltam Ivánnal. Szegény Iván egy ütközetben hat kardvágást és egy tüdőlövést kapott. Olyan idős volt, hogy a kötéseket folyton letépte. Egyik este halkan nyöszörgött szegény Iván barátom.

— Nagyon fáj neked? — kérdeztem tőle.

Iván felelni akart, de nem tudott. Néhány könyvepp jelent meg szememben s aztán örökre elaludt. A gazdag fiúnak egyszerű temetést rendeztünk. Kértem az oroszokat, hogy jobb koporsóba tegyék, mert a szülei nagyon gazdagok és bizonyára exhumáltatni fogják a háboru után.

A zárdában ismerkedtem meg egy lengyel teológussal, a ki Bilcevszki püspök megbízásából egészségügyi szolgálatot teljesített a harotéren. — érthető okból nem akarom el-

árulni a nevét — volt a megmentőm, sőt köszönhetem, hogy sikerült megszökniem a hadifogságból.

Miután hét napig ápoltak bennünket a zárdában, tudatták velünk, hogy elvisszának Szibériába. Valamenyien nagyon szomorúak voltunk. A teológus megérezte, hogy a fájdalmas hír mennyire megtörte a szívemet. Magam elé bámulva merengtem szomorú jövőm miatt.

A finom lelkű teológus, a ki iránt-határlan bizalmat éreztem, mert mindég áradozó szavakkal beszélt a magyarokról, szomorúságból kiérezte, hogy szeretnék megszökni.

— Mit kíván? — kérdezte tőlem.

— Nem szeretnék Szibériába menni.

Habozás nélkül válaszolt a teológus.

— Együtt fogunk szökni.

— Ne hamarkodja el a dolgot, gondolja meg, hogy mit tesz. Én katona vagyok, ha engem újra elfognának, azt hiszem nem fognak agyonlőni, de ön civil, önt rögtön felakasztják!

— Én megmentem önt, mert magyar...

Hozzáugrottam, megráztam kezét s csak ennyit tudtam mondani:

— Örök hála egész életemre!

Megbeszéltük alaposan és gondosan a szökés tervét, a melybe természetesen beleavattuk az apácákat is.

A főnöknő segítségével éjszaka a folyosón alvó őrk előtt fel-esontunk az emeleire, az apáca egyik titkos szobájába.

Ott öt hétig tartózkodtam ugyyszólván teljesen mozdulatlanul.

A zárda lakói, lengyel agok és árvák valahogy megsejtették, hogy az apácák rejtegetnek engem. Megoldást kellett találni és a főnöknő azt eszelte ki, hogy engem mint német tanítót fog szerepeltetni. Új nevet kaptam Josef Niedzelski. A negyedik elemiben tanítottam német nyelvre az árvagyermeket november végéig. Működésem azonban nem maradhatott titokban s a község lakosai sugdolózni kezdtek. Végleg elérkezett az ideje annak, hogy elmenjek.

Barátom éjszakának idején felültetett egy szekerre s elhajtattunk a szomszédba egy lengyel milliomos kastélyához.

A teológus velem együtt ment a milliomoshoz és minden bevezetés nélkül ezt kérdezte tőle:

— Akar-e ön egy intelligens magyar tűzért elrejtetni?

A galíciai milliomos gondolkodás nélkül ezt felelte:

— Kötelességemnek tartom!

A kastélyban úgy éltem, mint egy gróf. Még ruhát is kaptam a milliomostól. A cselédség előtt mint szerb állampolgár szerepelttem, aki kollégája a milliomos gazdasági akadémiaát hallgató fiának.

Január 14 ig tartózkodtam a lengyel milliomos kastélyában, a hol gyakran igen előkelő társaság találkozott. A társaság minden tagja tudta, hogy magyar vagyok, de mindenki gavalléros kötelességének tartotta a diszkrétót.

Bármilyen jó dolgom is volt a kastélyban, elfogott a honvágy, nem bírtam többé idegeimmel. Elhatároztam, még ha életembe is kerül,

de most már hazatértem Magyarországra. A teológus önként ajánlottam arra, hogy el-
létembe is kerül.

— Tudja mit tesz? — kérdeztem tőle?

— Tudom, haza kisérem. Magyar embertől ezt is megteszem.

Pénzem volt bőven. Összesen kétszázhusz

Koronám, a teológusnak száz koronája volt. Nyolevan koronám megmaradt még abból az összegből, a mit magammal vittem a háboruba, negyven koronát kaptam a főnöknőtől, száz koronát a milliomostól. A teológus is a milliomostól kapta a száz koronát.

Elhatároztuk, hogy én is kispapnak öltözöm. Elkértük Swed Bronislaw lengyel teológustól egyetemi igazolványát. Swed Bronislaw fényképét kivettük belőle, helyébe tettük már papruhában az én fényképet, a melyet a milliomos fotografálni tudó inasa készített. A saját nevemre szóló katonai igazolványokat nadrágomba varrtam. Elutaztunk a legközelebbi orosz kommandóig s ott mint kispapok akadálytalanul megkaptuk az utlevelet Zalescikiig. Utközben sokszor feltartóztatnak bennünket orosz járőrök, de minden különösebb fennakadás nélkül jutottunk előre, mert a teológus, meg én mindig kigomboltuk bundánkat: hogy lás-sák, hogy papok vagyunk. Zalescikihez újabb utlevelet kértünk a parancsnokságtól Bojanaiig. De ott nem kaptunk utlevelet, sőt azzal fenyegettek meg, ha nem megyünk vissza, akkor kémeknek fognak tekinteni bennünket.

Ez a tartomány teljesen le van rombolva. Kocsisunk a román határtól hat kilométernyire levő mamornicai szélmalomnál állott meg. Azt mondta, hogy tovább nem mehet. Újabb horra-valóért azonban vállalkozott arra, hogy át-megy a határmenti román városka polgármesteréhez, a ki jó ember és talán segíteni fog bajunkon. Az éjszaka sötétségében, rettenetes izgalomban, gyalog, lopódzva tettük meg a hat kilométert. Már Romániában voltunk, de még mindig nem érezhettük biztonságba magunkat, mert, mint a polgármester mondotta, csak akkor sikerült a szökés, ha átkeltünk a Pruthon. Kora reggel a polgármester átkiabált a Pruth tulsó oldalán levő határrendőrhöz.

— Gyere át a komppal, itt van két t-st-véred, vidd át őket.

A polgármester tanácsára mindketten olajú paraszt ruhát vettünk fel és a derék román határőr segítségével szerencsésen átkeltünk a Pruth tulsó oldalára. Herta községben megháltunk, onnan postakocsin folytattuk az utunkat Dorohoiba. Ott azt kértem, hogy Jassyba szeretnék utazni, mert ott jelentkezni akarok az osztrák-magyar konzulnál. Miután eredeti okmányainkkal igazoltuk származásunkat, azt mondotta nekünk a rendőrök, hogy ha hat órán belül el nem hagyjuk Dorohoit, akkor el-toloncolnak bennünket.

Vonatra ültünk s megérkeztünk Gimes állomásra. Ott jelentkeztem a vasúti parancsnokságnál, a honon, miután gyanusak voltunk, feltűzött szuronyu csendőrökkel elkísértettek bennünket előbb Csikszeradára, majd Brassóba. Később a nagyszebeni Divisionsgericht bört-nébe zártak engem és a barátomat. Hat nap múlva egy századoshadbíró hallgatott ki bennünket a hadtestparancsnokság megbízásából. A hadbíró rövid kihallgatás után konstátálta, hogy igazat mondok, megveregette a vállamat s ezt mondotta: „szervusz!”

A teológusnak is azt mondta: „szervusz” és a teológus sirt örömben. Marsrutával jöttünk Budapestre, én itt az Andrassy-laktanyában jelentkeztem. Barátomat pedig Nagybecskereken lakó édesapámhoz küldöttem, a ki a Nagybecskereki Takarékpénztár főpénztárosa.

Mogirtan a szőlőimnek, hogy a teológussal akár élete végéig úgy bánjanak, mintha saját fiuk lenne.

Benkócs Andornak csak egyetlen egy kívánsága van, hogy mentől hamarabb meggyógyuljon és ismét visszatérhessen a harotérre.

Az Ipar- és Népbank közgyűlése.

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 15.

Az Aradi Ipar- és Népbank a Bohus-palotában levő új intézeti helyisége közgyűlési termébe hívta össze vasárnapra, február 14-re részvényeseit rendes közgyűlésre, hogy számot adjon az elmúlt esztendő javarészt háborus eseményektől befolyásolt pénzügyi életéről és az intézet igazgatóságának gondos sáfárkodásáról.

A közgyűlést délelőtt tíz órakor Szalay Károly kir. tanácsos igazgatósági elnök nyitotta meg, üdvözölve az egybegyűlt részvényeseket a néhány szóval megemlékezve a múlt év nehéz üzleti viszonyairól. Konstatálva a határozatképességet, a jegyzőkönyv vezetésére Szalay Károly dr. intézeti ügyészt, annak hitelesítésére Kálmán Ferenc dr. és Holländer Ignác részvényeseket kérte fel. Végül még szavakban emlékezett meg Tolnai János dr., az intézet elhunyt igazgató-választmányi tag érdemeiről s indítványozta, hogy részvétének a közgyűlés jegyzőkönyvileg adjon kifejezést.

Ezután Hehs Béla vezérigazgató olvasta fel az igazgatóság jelentését, amely kiemeli, hogy az intézet rendes mederben tartotta a háborus viszonyok ellenére is ügyleteit, állandóan nagyobb készpénzkészletet tartott, visszatesztelési hitelét három millió koronával gyarapította. Végül megemlíti a jelentés, hogy a hadikölcsönből az Aradi Ipar- és Népbanknál 1,136,000 koronát jegyezték. A részletes kimutatás az összeforgalomnak következő képét tünteti fel: Összeforgalom 1914. évben: 451,198 297 19 korona. 1914. évi tiszta nyereség 463,730 46, mely összegből levonandó az alapszabályok értelmében 5,250 000 korona részvénytörke 5 százalékos kamata 262,500 korona, marad 201,230 46 korona.

Ezen összegből a) a tisztviselői nyugdíj alap 8,049 20 koronával, b) a hitelegyleti tartalék 2,012 30 koronával dotáltatik, c) az igazgatóság jutaléka 28,172 20 korona, d) a vezérigazgató jutaléka 4,024 60 korona, az általános tartalék-alapra 10,000 korona, összesen 52,258 korona 30 fillér. Marad 148,972 16 korona, melyhez hozzáadva az 1913. évi nyereség áthozatát 22,922 52 korona, összesen 171,894 korona 68 fillér azon összeg, mely a t. közgyűlés rendelkezésére áll.

Indítványozzuk — fejezte be a vezérigazgató jelentését — hogy ezen összegből részvényenként 20 korona kamaton kívül felosztalékul 10 korona, vagyis 131 250 — korona osztassék fel olyképen, hogy február hó 15-től kezdve részvényeink 44. számú szelvényei Aradon, az intézet főpénztáránál, Bákéscsabán híkiatézstünkénél, Budapesten a Pesti Hazai Első Takarékpénztár egyesületnél 30 koronával beváltassanak.

A fennmaradó 40,644 68 korona összegből fordítassék: a) a felügyelő-bizottság díjazására 4 000 — korona, b) a tisztviselők jutalmazására 7 500 — korona, c) a jótékonyokra 2 000 — korona, összesen 13 500 — korona, míg a fennmaradó 27,144 68 korona új számlán az 1915. évre átvitesse.

Haután Priegl István dr. felügyelő-bizottsági elnök olvasta fel a felügyelő-bizottság jelentését, majd pedig Velcsov Géza dr. szép szavakban tolmácsolta az igazgatóság, és tisztviselői kar tagjainak a részvényesek háláját és elismerését.

A közgyűlésen jelen voltak: Szalay Károly, Walder Gyula, Tagányi Sándor dr., Velcsov Géza dr., Bohus Lajos báró, Unger Ferenc, Járenbinai Grób Jenő, Mülek Lajos dr., Dobiasz József, Keresztes Ferenc, Pándy István dr., Bódy Bódog, Kohn S. N., Vörös László dr., Avarfity Ferenc, Tanner Lajos, ifj. Erdélyi Pál, Holländer Ignác, Dusbaba Vilmos, Steigervald Alajos, Tagányi Gusztáv, Hehs Béla, Reichner Károly, Róna Jakab, Grabner Károly, Priegl István dr., Grimm A. József, Gellényi Ernő, Kádas Kálmán, Lámzer János, Polos József, Gyulányi Rezső, Steinitzer Pál dr., Bauda Károly, Karácsonyi Gyula, Szathmáry Mihály, Gellényi Géza, Bruckner Géza, Kálmán Ferenc dr., Torkos László, Szalay Károly dr., Hoffmann László, Robitschek Samu, Koniosek Sándor, Strässer Győző és még számosan.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor:

Kedd: d. u. Szólke Pepi, este Miss Cheba fellépte és Cabaret.

Szerda: Jó éjt Muki.

Csütörtök: Itt először: Pollák és Vollák, bohózat.

Péntek: Pollák és Vollák.

Szombat: Böregér, új betanulással.

Pekár Dezső dr. a moziról.

(A Kölcsey Egyesület zsúrja.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 16.

A Kölcsey Egyesület vasárnapi zsúrján olyan dolog történt meg, amire még nem akadt példa a Kölcsey-zsúrok esztendőkre visszamenő történetében. Tudományos előadást, egyetlen előadót nemcsak türelemmel, hanem kedvvel és lelkesedéssel hallgatott végig a közönség délután öttől negyedkilencig. Ebben a három és egynegyed órára szóló kitérésben benne van az előadás és az előadó minden méltatása és valóban Cholnoky professzoron kívül még nem akadt természettudós előadó, aki annyira vonzóan, érdeklődést keltő, közvetlenül és színesen beszélt volna, mint Pekár Dezső dr., a most alakuló budapesti geofizikai intézet élére kiszemelt igazgató.

Pekár Dezső dr. különben nem ismeretlen Aradon, hiszen édesatyja itt áliamvasuti tüzelt vezető volt és évek előtt a tudós geofizikus már tartott is érdeklődéssel fogadott előadást a városháza nagytermében a színes fényképezésről. Mostani előadásában a mozgóképekéről, a kinematográf fejlődéséről szolt. A kulturpalota nagytermének emelvényén együtt volt minden modellje az idők folyamán történt mozgókép-kísérleteknek és az egyszerű, még kézzel rajzolt képeket mozgó primitív korongoktól a másodpercenként ötven, vagy még több ezer felvételt készítő ultramoziig mindent alaposan, érdekesen megmagyarázott, készülékeivel és vetített képek egész sorával be is mutatott. A hatalmas vászonlapon eltáncoltak Uchacius színes festménysorozatból álló mozgó alakjai és megjelentek a repülő madarak, kilőtt golyót, vérben szaporodó bacillusokat, fejlődő virág mozgásait elleső, megörökítő tökéletességhez közeljáró ultramozi bámulatos felvételei.

Ez a gazdag anyag, főleg a sok-sok kép szokatlan terjedelművé tette az előadást, de ez nem ment az érdekesség és az érdeklődés rovására és a közönség a nagyszerű előadás után szeretettel ünnepelte a tudós előadót.

* Farsangi kabaré. Vig és kellyes esélye volt ma az aradi színháznak, a melyet a kabaréeladásra zsufolásig megtöltött a publikum. Baricsnak, a kanferansziének sikerült a valódi kabaréhangulatot odavarázsolni a színházba, Várnay Jenő szépen mondotta el a prólógot, Szabó Mili ismét nagy sikert aratott szeriöz énekével és kabaré számaival, a melyet sok temperamentummal, ügyesen mozogva és táncolva adott elő, Pataky Vilma énekével hódított, Kertésznek és Tomai Masának háromszor is el kellett járnia táncukat, Győző a „Szegedi juhász” című jelenetben nevetette meg a publikumot Patakyval együtt, L. Kiss Mariska és Kiss Miklós pedig a „Bernáték színházba mennek” című egyfelvonásosban. Végül miss Sheba, a kitűnő és bájos női Fregoli produkálta magát két jelenetben, köztük moziképekben áruva el gyors átváltozásának titkát.

* A színház hírei. Miss Sheba világűrű női fregoli ma megismétli tegnapi nagyszerű előadását. Délután fél négy órakor mérsékelt helyárrakkal színre kerül az idény egyik nagy sikert aratott osibész operett, a Szólke Pepi, a már ösmert szereposztásban. — Jó éjt Muki bohózat, a melynek az aradi bemutató alkalmával párálan sikere volt, e hét szerdáján ismét színre kerül. — A Böregér. Reprize. Strausz elévülhetetlen operettje szombaton teljesen új betanulással kerül színre. Ez alkalommal Rozalindát Pataky Vilma, Adél szobaleányt Szabó Mili játsszák. A többi szerepeket Barics, Győző, Polgár, K. Pongrác Matild, stb. játsszák. — Pollák és Vollák bohózat újdonságból naponta folynak a próbák. A két társat Várnay és Polgár játsszák. Az újdonságban részt vesz a társulat osaknem minden tagja. Az a nagy ambició, mellyel az újdonságra készülnek, biztató jel a bohózat nagy sikeréhez.

* A meztelen nő. (Irodalmi újdonság az Apollóban.) A legkiválóbb drámáirók egyikének: Henry Battaille-nek szenzációs filmalkotása: „A meztelen nő” kerül színre kedden, farsang utolsó napján az Apollóban. Igazi irodalmi darab ez, telve finomsággal, ragyogó plasztikával, amelyben az izgalmas, szenzációs jelenetek egymást követik. A művészet és a pénz arisztokráciája találkozik ezen a filmen, ragyogó estélyek, káprázatos toilettek és a darab középpontjában Lyda Borelli, ez a tüneményes szépségű olasz művésznő áll, aki a pazar kiállítású darab főszerepét adja. A fővárosi lapok mint a kinematográfia egyik legnagyobb irodalmi eseményéről írnak erről a grandiózus képről, amely a művészi értéken kívül szenzációs látványosságot nyújt. Előre láthatólag az Apollónak is nagy sikere lesz ezzel a hatalmas képpel, amely még szerdán és csütörtökön is meg több érdekes háborus képpel és más slágerekkel.

* A csatorna. (Az Uránia újdonsága.) Telt ház nézte tegnap végig a színház deklatívképét, mely a maga nemében tökéletes feldolgozása érdekes témája és a szereplők elsőrangú alakítása által biztosította magának az osztatlan tetszést. Fordulatoiban gazdag, mindig újzerű trükkök sorozata tarkítja a képet melyben a főúri világ közönséges bűnösei mozognak. Magdet grófkisasszony kezéért van a versengés, mert tudják, hogy szerelmével a grófi család ősi vagyona is jár. Minden elképzelhető eszköz van igénybe véve a teljes effektus elérésére és megállapíthatjuk, hogy a lép fényes sikert aratott azoknál, kik értékelni tudják a színpadi tökéletességek szépségeit. — Messterhét, a világesemények kronikája ma kerül utoljára vetítésre az Urániában. Vég az egész világon történt újdonságok, események, történelmi nevezettségű pillanatok hűen vannak megörökítve. Különösen érdekes a magyar ekicsapatról a Kárpátokban észközölt fűvetel, egy riadó eseményei, végül Berlin a szász születésnapján.

* Felhívjuk a közönség figyelmét Kerpel Izsó 100.000 kötetes kölesönkönyvtárát.

* Tilosban... az Uránia idei szenzációja.

Csernovicnál még ellentállnak az oroszok.

— Bukovina visszahódítása. — Megerősítik Csernovic környékét. —

Távirati tudósítás.

Bukarest, február 15.

Az *Universul* mai száma jelenti Dorohoiból:

Tudósítónknak módjában áll érdekes újabb részletekkel szolgálni az oroszok bukovinai visszavonulásáról a hatalmas német, osztrák-magyar offenzíva előtt, amely az oroszok súlyos végső vereségét fogja eredményezni.

Felsőbb parancsra az oroszok kezdetben mindent elkövettek, hogy az osztrák-magyar előnyomulást Csernovic felé a Szereth folyónál megakadályozzák. Az oroszok elhatározták, hogy Bukovina fővárosát esetleges további erősítések megérkezéig megtartják. Az oroszok azonban végül is kénytelenek lesznek Csernovicot kiüríteni, miután egész védőcsapatuk alig áll 50 ezer emberből. Valószínűleg vissza fognak vonulni a Pruth-balpartjára és a megerősített Sadagoránál fognak defenzív állást elfoglalni.

Az *Universul* mamornitzi tudósítója közli lapjával, hogy az orosz katonai hatóságok megparancsolták Csernovic elővárosának, Posanak kiürítését, miután ebben a városrészben katonai erődtényeket emelnek. A Tetzina melletti kis Stanza erdőt kiirtották és fáival a Csernovic felé vezető utat két kilométer hosszúságban barrikádozták.

Bukarest, február 15. az a hír, hogy az oroszok ismét visszatértek a határról Csernovic megtartása céljából, igaznak bizonyult.

Evreinoff orosz kormányzó is visszatért Csernovicba. Ennek dacára az oroszok helyzete egész Bukovinában a lehető legkritikusabb és minden intézkedés megtörtént a főváros esetleges kiürítésére. E célból minden lehető orosz felszerelést már elszállítottak a városból.

Az orosz csapatok Csernovic körül helyezkedtek el, és itt várják a lázas gyorsasággal közeledő osztrák-magyar csapatok támadását.

Bukovinai offenzívánk sikerei.

Beszterce, február 15. Az orosz offenzíva keserves véget vet. Az a szándék, hogy a Mestikanestije-szoroson át Jakobénin keresztül, Erdélybe nyomuljanak előre, hatalmas fiaskót szenvedett. Miután kétszeri kísérletük január 18-án és január 30-án, hogy védelmi vonalunkat áttörjék, csufos kudarcot vallott, mi pedig véresen visszavertük őket és Kirlibábanál összes elsáncolt állásaikból óriási sikerrel kiűztük az ellenséget, január 22-én keresztülvertük őket a Lucina szoroson is. Február 4-én megkezdtük offenzívánkat, mely egy diadalutnak felel meg egész Bukovinán át. Előnyomulásunk két irányban történt, mely alkalommal a visszavonuló oroszokat, mint a nyáját tereltük magunk előtt.

A felízott utak meghiusítottak minden rendezett visszanyomulást, úgy hogy a foglyokat tömegtelen számban fojták el csapataink.

Nyugat-Bukovinában a Moldava felől Selytyn városon át előnyomuló hadseregcsoporthunk tegnapelőtt elérte Visnitz-et, a Cseramosz-patak mentén megverte az itt heves ellenállást kifejtő ellenséget, mire az oroszok a Cseramosz-völgyet elhagyták. Csapataink folytatták észak felé a Pruth irányában előnyomulásukat.

Második hadseregcsoporthunk Pozoritából Kimpolungon át a Moldava völgyében kelet felé vonult, mire Gurahumorát és északi irányban Radautot is elfoglalták. Ezután folytatták Kelet-Bukovinában győzelmes előnyomulásukat.

Kedden Radautot foglalták el, csütörtökön este Storozynec-et és elérték Szereth városát. Ez a hadsereg is folytatta diadalutját és azonnal északi irányban a Pruth felé támadott.

Az első orosz invázió szeptember 2-től, október 20-ig tartott, a második november 27-től a tegnapi napig. A hadseregcsoporthok több tízezer foglyot ejtettek.

Az oroszok utolsó erőfeszítése.

Beszterce, február 15. A bukovinai harcok között talán a legérdekesebb volt a minapi küzdelem, a mely a rareui menedékházért folyt. Ez az épület békés időben a hegyi sport céljait szolgálta a tenger színe fölött 1858 m. magasságban. Rareu Bukovinában Kimpolungtól délre, Románia közvetlen határán emelkedik. A menedékházban száz-turista számára volt hely, Kimpolung várossal tizenegy kilométeres műút köti össze.

A mikor az oroszok belátták, hogy Dornavatrát nem érhetik el és Erdélybe sem bírnak benyomulni, meg akarták kerülni a Mestikanestije-szorost és a Jakobéninél álló csapatainkat. Hogy ezt a célt elérhessék, nagyobb sereget küldtek Kimpolungból a Rareura azzal a feladattal, hogy ettől délre az Aranyos-Beszterce völgyében vezető Kolbus-utat és a Beszterce balpartján elhúzódó dornavatrai utat megszállja.

A rareui menedékházban lévő őrségünknek január közepén el kellett vonulnia a tulerő elő a Beszterce völgyébe. Az oroszok a menedékházban szétrombolták az interurban-telefont és a ház polgári őrsőjét, Schulzot halállal fenyegették, ha nem ad meg minden felvilágosítást az osztrák-magyar csapatokról. Fél-szólították, hogy rejtett ösvényeken vezesse őket az ellenség nyomába. Schulz éjszaka ötagu családjával Romániába szökött.

Az oroszok Kolbun keresztül benyomultak a Beszterce völgyébe és csak Ruskánál találtak ellentállásra. Mivel a folyó be volt fagyva, az oroszok átmentek a jobbpartra, amely azonban már román terület, innen figyelték meg hadállásainkat. Csatába bocsájtottak velünk és vereséget kaptak. Számos halott és sebesült hátrahagyásával visszahúzódtak a menedékházba.

A mi csapataink, január 31-én támadást intéztek a rareui menedékház ellen, azonban, bár nagy hősiességgel harcoltak, ezuttal még nem tudták a házat elfoglalni.

Amidőn az oroszok február első napjaiban kénytelenek voltak Pozoritát és Kimpolungot kiüríteni, február 5-én, pénteken ismét rohamot intéztünk a menedékház ellen és most már teljes sikerrel. A győzelmes csapat ezuttal a legegyszerűbb légió volt. A hóval borított magasla-

tot tucatjával fedte az orosz katonák holtteste. A két évvel ezelőtt épített pompás menedékház teljesen elpusztult.

„Bizonyítványt” kérnek a visszavonuló csapatok.

Burdujeni, február 15. Az orosz hadsereg vezérkara Bukovinában a Szucsavából Csernovicba való visszavonulás után parancsot adott ki, hogy az összes Bukovinában operáló csapatok Hatnájig vonuljanak vissza. Először itt akartak döntő küzdelembe bocsátkozni, de mire itt a csapatösszpontosítás befejeződött, újabb parancs jött, hogy a sereg vonuljon vissza Csernovic felé.

Valamennyi városból, ahol orosz helyőrségek voltak, a polgármesterektől levelet kértek, amelyben elismerik, hogy az orosz garnizonok megszállás alatt jól bántak a lakossággal. Az oroszok visszavonulásuk közben megongálták a telefon-, táviró- és vasúti vonalakat. A Bukovinából Romániába menekülő lakosság kezd visszatérni.

Elpusztított vasúti vonalak.

Bukarest, február 15. A bukovinai határról jelentik, hogy az oroszok visszavonulásuk előtt Hatna és Iekani, valamint Iekani és Csernovic közt elpusztították a vasúti vonalat. A Romániába menekült bukovinaiak legnagyobb része Burdujenin át visszautazott már Bukovinába.

Ötvenezer embert vesztek az oroszok Duklánál.

Bécs. Kárpátokban Duklánál az oroszoknak rettentő veszteségeik voltak. Egyetlen hadállásuknál ezerkétszáz hátrahagyott halottjuk borította a hegy lábát. Csak Dukla körül veszteségeiket halottakban és sebesültekben ötvenezerre becsülik.

Az orosz visszavonulás bejelentés.

London. A *Morning Post* oroszorazági haditudósítója jelenti: A németek Varsó elleni offenzívája a Ravka vonalon végeredményében arra kényszeríti az oroszokat, hogy odakoncentrálják csapatukat a Kárpátokból sávonva erőiket.

Pétervár. Az orosz vezérkar egy félhivatalos közlése kifejti, hogy az orosz hadsereg, amelynek öt harotéren kell egy csomó eredetien küzdő ellenséggel harcolnia, nehéz feladatok előtt áll. Ily körülmények között kétszeresen kell esedálni az orosz csapatok magatartását. A német és osztrák-magyar hadseregek váratlan és heves offenzívája következtében a katonai akciók csak képe bizonyos változást szenvedett, amely különösen Galiciában és Bukovinában jelentős. Az orosz hadvezetőséget a legnagyobb bizalom tölti el, miután meg van minden kelleke annak, hogy a szerencsésen megkezdett operációt sikeresen folytassa: az emberanyag, fegyver, munició, élelem és a csapatok lelkesedése. A hadiszerencse ingadozása ilyen kiterjedt és számos frontnál a megközelítően egyenlő erős ellenséggel szemben kikerülhetetlen.

Kopenhága. A *Novoje Wremja* bejelenti, hogy a kárpáti nagy elleneséges tömegek, melyeket nagyszerű vasúti hálózat támogat, kikerülhetetlen visszavonulásra kényszerítik az oroszokat egész Galiciából.

Az ARADI KÖZLÖNY telefonoszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 077
Szerkesztőség (csak éjjel használható)	
mellékállomás)	— — — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— — — — — 151
Nyomda	— — — — — 151

H I R E K.

A képviselői mandátumok meghosszabbítása.

Tudósítás.

Budapest, február 15.

Értesülésünk szerint a kormány komolyan foglalkozik a képviselői mandátumok meghosszabbításának kérdésével. Előreláthatólag annak idején törvényjavaslatot fog benyújtani a mandátumoknak fél esztendőre vagy egy esztendőre való meghosszabbításáról.

Kétségtelen, hogy alkotmányjogi szempontból nem helyes, ha az országgyűlés a mandátumot maga magának meghosszabbítja, de ép olyan nyilvánvaló, hogy mikor az általános védkötelezettség alapján a nemzeti társadalom óriási része a harcban van, általános választásokat megajteni nem lehet. A háború olyan vis major, amely a mandátumok meghosszabbítását igazolja, mivel az ország alkotmányos ellátás nélkül nem maradhat.

Bizte. tudomásunk szerint a kormány, noha a meghosszabbítás meghatározott terminusra fogja szólni, az új terminus végpontját nem várva, a ház felosztására nyomban előterjesztést fog tenni a királynak, ha a háború befejeztével az új választásokat a viszonyok megengedik.

Ellenzéki körökből az hallatszik, hogy az ellenzéki vezérek tulnyomó része a kormány által tervezett megoldást tartja leghelyesebbnek.

Éjszakai orosz-lesen.

(Ahol Vilmos császár, a trónörökös, Bározy polgármester jártak.)

Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Arad, február 15.

Atlasz Sándor aradi származású közös hadseregbeli őrmester írta haza nővérenek az oroszországi harctérről a következő rendkívül érdekes és közvetlen levelet:

... A rengeteg kalandot, amin /éaung keresztülmentem, mellőzöm, talán egyszer ha hazakerülök, a kandalló melegénél, párologó tea mellett elmesélhetem. A múltól tehát nem szólok, csak jelenlegi életünkről akarok egyet-egyet elbeszélni.

Kint fekszik az erdő a lövészárkokban, nemcsak az én ezredem, több száz ezer ember, magyarok, osztrákok, németek vegyesen, több száz kilométeres fronton. Az ágyuk dörögnek közben, a gyűlölet nem igen ló, csak akkor, ha az ellenségétől valaki mutatja magát, de akkor aztán megindul a cöllövészet. Ha a muszkát fejbe találja a golyó, még tíz krajcár külön jutalmat fizet kapitányunk a bakáknak. Egyszóval vásári cöllövészet, csak hogy nemes vadat szoktunk elejteni.

Jön azonban a koromsötét éjszaka, amely nagyobb veszedelmeket rejt magában. A muszka sógor nagyon szeretne látogatónak jönni hozzánk s mindenáron vissza akar jutni azokba az állásokba, amelyeket elkaparítottunk tőle. Éjjel negyven emberrel állandóan figyelünk kell, hogy a kellemetlen vendég közelünkbe ne furakodhasson. Ha észre vesszük, hogy jön, golyózáporral illedelmesen fogadjuk őket, amely alkalmakkal halomszámra harapnak a fűbe. Ők rendszerint esendesen, szinte lopva visszamepelik halottaikat s reggel már csak a fehér hóban megfagyott vértócsák jelzik az éjszakai áncidenst.

Hátul a front mögött állandó látogatók vannak vitéz székely ezredünknek. Pár héttel ezelőtt Vilmos császárnak mutatták be egy csomó kitüntetett emberünket, most egymás

után Bározy István főpolgármester és a trónörökös tette látogatását.

„Lakásomat” a lövészárkokban napról napra kényelmesebbé alakítottam st. Most már egy fél ablak is van rajta, amely egészen mind ajtóul szolgál. A beszállásból nem hiányzik egy kis asztalka s azék sem a jut hely még levélírára is. A helyha jóval több fagyjuhoz jutottam, amelyből magam készítem gyertyát.

— Kína és Japán éles konfliktusa. Pétervárról jelentik: A Russkoje Slovo Pekingből arról értesül, hogy a kínai kormányzók és tábornokok táviratiilag felszólították Yuansikkai elnököt, hogy utasítsa el a japáni követeléseket, a katonák szívesen fölveszik a küzdelmet Kína függetlenségéért. A kormány nyugalomra és higgadságra inti a lakosságot, még a japánok partraszállásának esetére is.

— A város földbérlei. Aradváros-gazdasági széke Lőcs Rezső helyettes polgármester elnökletével tartott mai ülésén foglalkozott a városi földék bérleinek azaz a kérésével, hogy a bérösszeget a háborús viszonyokra való tekintettel szállítsa le a város. A gazdasági szék úgy határozott, hogy a kérést teljesíti, amennyiben ötven százalékra redukálja a bérösszeget, de csak erre az évre. Ezt kedvezményként kapják a bérlők, és így szerződést nem is kötnek velük erről. A kedvezményt azonban csak abban az esetben kaphatják meg, ha kötelezik magukat arra, hogy a földeken kizárólag búzát, rozsot és kukoricát termeljenek.

— Bing Vilmos temetése. Vasárnap délután nagy részvét mellett előkelő gyászoló közönség kísérette utolsó útjára Arad közgazdasági világnak patriarehális alakját, Bing Vilmost. Ahol néhány nap előtt veje Tolnai János dr. koporsója állott, most a Bing-család elhunyt fejéről emlékezett meg búcsuztatójában Vágvölgyi László dr. főrabbi. A gyászolók sorában a család tagjain kívül megjelentek testületileg mindazon intézmények, amelyek életében az elhunyt munkásságot fejtett ki: Az Aradmegyei Takarékpénztár — amely külön gyászjelentésben emlékezett meg igazgatósági elnöke haláláról; — a Lloyd klub, az izraelita hitközség, a törvényhatósági bizottság. A koporsót a következő koszorúk borították: Örök szeretettel — Betti, János, Géza. Édesatyánknak — Hugó, Rezső. — Örök szeretettel — Gyula, Rózsa, Gyuri. Felejthetetlen nagyapának — Mici, Kálmán. Kegyelete jeléül — Aradmegyei Takarékpénztár igazgatósága. Tisztelete és kegyelete jeléül — Aradmegyei Takarékpénztár tisztviselőikara. Felejthetetlen volt elnökének — Az aradi izraelita hitközség. Szeretett díszelnökének — az aradi Lloyd egyesület.

— A Vöröskereszt varroda a következő adományok nyugtázására kér föl: N. N. 10 korona, Tanító testület hadsegélyző alapjából 50 korona, dr. Grossmann Alfrédné 10 korona, Szabó Miklós 13 korona, N. N. 10 korona, Grallert Beroike és Jóska 2 korona, özv. Hady Istvánné 6 korona. Köszönjük hálásan a nemesszívű adományokat és szeretettel kérjük a közönség további támogatását. A Vöröskereszt varroda.

— Elsüllyesztett amerikai hadihajó. Pétervárról jelentik: Amerika Oroszországhoz jegyzéket intézett a Trapezumban orosz hadihajók által fenékbefurt Washington gőzös elsüllyesztéséért. A hajó amerikai genfi lobogókat viselt és kórházhajó volt, mely kötszereket szállított a Vörös Félholdnak. Amerika határidőre fevilágosítást kér Oroszországtól.

— A Kölcsey Egyesület jótékonycélú hangversenye. A Kölcsey Egyesület zsurjainak sora vasárnap megszakad: február 21-én délután öt órakor az egyesület belépődíjas hangversenyt rendez a kulturpalota dísztermében. A hangverseny a jövedelmét az aradi és aradmegyei orvosi katonák segélyezésére szánta az egyesület, amely kulturális tevékenysége mellett kötelességének ismeri, hogy a háborús jótékonycélhoz is hozzájáruljon. A hangverseny belépődíjait épen a háborús viszonyokra tekintettel igen mérsékelten állapította meg a rendezőség, ennek ellenében azonban olyan műsorral lép a közönség elé, amely a legnagyobb érdeklődést kelti. Herceg Ferenc felolvasásán kívül, amely kiemelkedő része a pompás sikerrel bíró jótékony hangversenynek, Köpf Jánosné az aradi műkedvelő hangversenynek immepart, szőhangja énekesnője — külön érdekességként: hárfakísérettel — Berger Károly az aradi származású hegedűművész lépnek föl, míg Keszlerné Kápolnai Juliska alkalmi költeményi szavát. A hangverseny részletes műsora a következő: 1. Zichy Géza gróf tanít. Költemény, írta Szabó Kálmán aradi Műv. állomásfőnök, előadja Keszlerné Kápolnai Juliska. 2. Masse „Pál és Virginia” c. operájából a Madárdal. — Farkas Imre „Pierrot és Ninon” c. dala, éneklő dr. Köpf Jánosné, hárfán kíséri Longhy Jenny urleány. 3. Herceg Ferenc országgyűlési képviselő felolvasása: A magyar nép a világháborúban. 4. Händl-Hubay: Larghetto. — Hümmel-Burmester: Altdentscher Tanz. — Bach: Air hegedűn előadja Berger Károly, zongorán kíséri Fischer Ernő. A hangverseny helyárai a földszinten: I. hely (1-6 sor és előtér 4 korona, II. hely (7-14. sor) 3 korona, III. hely (15-28. sor) 2 korona. Az erkélyen: I. sor 3 korona, II. sor 2 korona, III. sor 1 korona. Állóhely: 1 korona. Jegyek február hó 16-tól kezdve a kulturpalota könyvtárában válthatók, ahol az ülőhelyek tervrajza is megtekinthető.

— Mikor a vörös ördög — német. Jó képű honvédhuszár állított be ma egy aradi üzletbe, vásárlás céljából. Az üzlet alkalmazottai persze jó magyarosan fogadták a derék „vörös ördög”-öt és ugyancsak elámultak, amikor a magyaros megszólításra szép hochdeutsch kifejtéssel, kifogástalan német nyelven válaszolt a harcos. Honvédhuszár, aki nem tud magyarul — hát ez is lehet? Hát a szinmagyar hős fiúk között idegenek is vannak? Már szinte azt hitték, hogy ügyetlen szélhámossal van dolguk, amikor a katonna megmagyarázta a rejtélyt. A honvédhuszár-uniformis csak véletlenül került a testére. Valamelyik német ezredben szolgált, és mikor sebet kapott a magyar haza védelmében, Aradra hozták a német katonát. Mikor eljutott ide, bizony leon gyolódott már a testéről a feldgrau német egyenruha, amelyet annyi ütközetben, diadalmas csatában hordott és megviselt a gazdája. Itt Aradon bujtatták bele aztán a vörös ördögök dresszéba és büszkén viseli új egyenruháját. A társaival is meg van elégedve.

— Jó fiúk ezek a magyar katonák — mondta az üzlet alkalmazottainak — csak az isten tudja, miért káromkodnak annyit még akkor is, amikor nem mérgek.

— „Magyaren Mischung.” A németeket jellemző kis történet, amely érdemes a följegyzésre. Egy nagy német fakereskedő-cég árjegyzékét küldte be hozzánk egyik olvasónk. Mindjárt az első oldalon a tarifák felsorolásánál, a legelső olnevezések között a következő sor: Magyaren Mischung, prima hochloin. Alatta apróbb betűkkel zárjel között: „Führer engl. Mischung.”

— **Ethunyt magyar altábornagy.** Kollai Vidos Elek os. és kir. huszár altábornagy 38 éves korában Szombathelyen ethunyt. Sepsoi Crára Géza aradmegyei főbírók az ethunyt-barapócsát gyászolja. Az ethunyt altábornagy Capdebó Géza nyugalmazott tábornokkal is szolgált együtt és sokan ismerték Aradon. Kollai Vidos Elek 1832. december 5-én született. Mint diák végig harcolta a szabadságharcot. Amikor ugyanis kitört a szabadságharc, becsüt mondott az iskolának és felcsapott huszárnak az 5. huszárezredhez. A gyermekhuszár olyan hőiesen állotta ki a keresztjét, hogy egy év múlva, 1849. márciusában hadnagygyá léptették elő, miután többször kitüntette magát a szegedi, szőregi, esztádi, nagykáliai, tamasvári és számos más ütközetekben. Amikor ezred 1849-ben az orosz előtt Borosjenőnél letette a legyvert, Vidos Elekot elfogták az osztrákok és mint közlegényt besorozták a 4. sz. császári gyalogezredhez. Vidos beletörődően a megváltozhatatlanba, megadással viselte sorsát. Később, hogy hajlamot érezve a katonai pályára iránt, ambícióval fogta fel hávatását. Az értékes talentumot csakhamar felfedezte a hadvezetőség is. A közlegényt 1850-ben a Károly württembergi király nevével viselő 6. huszárezredhez hadapróddá, 1851-ben hadnagygyá, 1854-ben főhadnagygyá és 1859-ben kapitánnyá nevezték ki a ugyanekkor századával az ulmi erődbe rendelték. 1864-ben, amikor Károly württembergi király meghalt, ezredének küldöttségét ő vezette a tisztségben. Ekkor kapta kitüntetésül a württembergi korona-rend lovagkeresztjét. 1866-ban résztvett a poroszok elleni hadjáratban. A sandhübeli, dubi és königrázi csatákban hősiességének adta tanujelét. 1868-69-ben a felsőbb hadiskolát végezte. Ezt megelőzőleg 1867-ben, a kiegyezéskor az ad hoc szervezett magyar királyi testőrséghez került és mint ilyen a koronázási ünnepélyeken részt vett, ahol harmadmagával Erzsébet királyné mellett teljesített szolgálatot. 1870-ben őrnagyi rangra emelkedett s mint ilyen előbb a 10, majd a 11. ik huszárezredben szolgált. 1875-ben alezredes lett és a hadvezetőség Franciaországba küldte a hadgyakorlatok tanulmányozására, mint az első katonai küldöttség vezetőjét. E kiküldetésből a francia becsületrend tiszti keresztjével tért vissza. 1878-ban a király ezredessé léptette elő, s ugyanez évben, mint a 8. huszárezred parancsnoka részt vett Bosznia megszállásában. Boszniában szerzett érdemei elismerésül legfelsőbb elismerésben részesült. Ezután 1883-ban tábornoki rangot nyert és Bécsben a megboldogult Rudolf trónörökös hadosztályánál dandárparancsnok lett, 1885-ben várparancsnok Péterváradon. 1891-ben, mint os. és kir. altábornagy, a legfelsőbb elismerésben részesülve vonult nyugalomba. Hosszu szolgálata alatt számos kitüntetést kapott. A katonai érdem-érem, a katonai érdemkereszt szalagján a hadi-érem, a II. oszt. szolgálati kereszt, jubileumi érem és kereszt, orosz szt. Szaniszló-rend nagykeresztje, az olasz vaskorona, a Württembergi Frigyes, a Kóburg-Góthai Ernő házi rendjel középkeresztje, a francia becsületrend tiszti jelvénye, a Württembergi korona-rend lovagkeresztje ékesítette a kitűnő magyar katona mellét.

— Kicsélt az ablakból. Súlyos baleset történt ma délelőtt a Kazinczy-utca 2. számú házban. Márta Mária eselédleány, aki Bobojcsik Béla temetkezési vállalkozó szolgálatában állott, az első emeleti lakásban az ablakokat tisztította. A eselédleány az ablak külső párkányára hágtott, véletlenül elszedült és lezuhant az utcára. A fején súlyos zúzódásokat szenvedett, ezenkívül lábát-karját törte. A balesetről

értesítették a rendőrséget, Weil Károly dr. rendőrfogalmazó és Tisch Mór dr. főorvos jelentek meg a helyszínen, akik gondoskodtak róla, hogy a szerencsétlenül járt eselédleányt a mentők beszállítsák a kórházba. Márta Mária állapota életveszélyes.

— **A fiatal népfelkelők szemléje.** Ma jelent meg Varjassy Lajos polgármester hirdetménye, amely elrendeli, hogy az Aradon tartózkodó 1896., 1895., 1891. és az eddigi szemlékről elmaradt 1878-1894. években született aradi és idegen illetőségű B) alosztályú népfelkelők bemutatási szemléje 1915. március 15., 16., 17., 18. és 19-án lesz. A szemle napját „idézés” című meghívással kikézbessítik az özszeírásra jelentkezetteknek, akik pedig március 5-ikéig az idézést meg nem kapták, a katonai ügyosztálynál tartoznak azt átvenni. A népfelkelési bemutatási szemlé a városháza északkeleti oldalán lévő földszintes teremben naponként fél nyole órakor fogják megtartani. Akik a szemlén nem jelennek meg és elmaradásukat kellően nem indokolják, két évig terjedhető börtönnel büntethetők.

— **A mivel az értenie vigasztalódik.** A Neue Züricher Zeitungban egy valóban farsangi tréfát olvasunk Magyarországról és állapotainkról. A svájci lap a Corriere della Sera című entento-pénzen megvásárolt milánói újságnak egy táviratát közli: A milánói lap, amely francia és angol pénzre való tekintettel érthető elfogultsággal van irántunk, állítólagosan Bécsből keltezett táviratot hoz a következőkben:

Egy budapesti jelentés szerint számos magyar képviselő jegyzéket intézett Burián báróhoz, azt a kívánságot hangoztatván, hogy kössenek már békét. A követek Magyarország szomorú helyzetét vázolták és azt, hogy lázadástól kell tartani. Burián báró Budapestre utazott, miután Tisza István gróffal táviratokat váltott. Így hangzik az órombán és teljesen tudatlansággal kiszelt távirat. Ha pontosan nem az ellenkezője lett volna igaz, nem is vettük volna észre, de lehetetlen meg nem helyőgezni az ilyen kísérleteket akkor, amikor a magyarság ragyogó magatartása, a nép osztatlan lelkesedése és a magyar föld dusan termő ereje nyújtja a legszebb reményeket a jövőre és a biztos győzelemre.

— **A tanítóképzési tartálékkórházban,** mint köztudomásu, számos súlyos tüdőgyulladásos és más súlyos béibetegeket kezelnek, akiket az önkéntes ápolónői kar a leggondosabb ápolásban részesít, s háta a nemes szívű hölgyeknek és fáradtságot nem ismerő kezelőorvosoknak, eddig még egy haláleset sem fordult elő, noha igen gyakran súlyos komplikációk állottak be a betegek egészségi állapotában. A kórháznak nincs semmi pénzalapja a hűsítő és üdítő italok beszerzésére, amiért a nemesen érző nagyközönséget kéri fel, hogy támogassa beteg hőseinket nemes adományával. A kórház vezetősége szívesen vesz minden ajándékot, főképp narancs, citrom, eperka, tea, sütemény s bármilyen üdítő italokat. Ujabbban a következő nemes adományok folytak be, melyekért ezúton mond a kórház vezetősége hálás köszönet: Herstein Kató, Spitzer nővérek, özv. Sándor Jakabné, Braun Gusztáv, Berger Samuné, Stritt Ferenc (Ujarad), Hoffmann Lászlóné, Varga András cukrász, Rozán Vilmos, Walderné, Ruttkai, N. N.

— **Halálozás.** Szathmáry Lajos vingai királyi közjegyző 73 éves korában Vingán elhunyt. Halálát özvegye, gyermekei, a Szathmáry, Ferenczy, Simontai és Benedicty családok gyászolják.

— **Az aldunai hajózás forgalom a háboruban.** A belgrád—nis—piroti vasútvonal, egyenes összekötő vonalat képez Ausztria-Magyarországból Bulgária és Törökország felé, most, a háboru következtében, nem használható. De a Bulgáriával való közlekedés Románián át is csaknem lehetetlené van téve, amennyiben Románia különféle nehézségeket gördít a forgalom elé, ezenkívül pedig a román vonalak túl vannak terhelve és a szükséges vasuti kocsik se állnak rendelkezésre. Ilyen körülmények között a Duna volna alkalmas a Bulgáriával való forgalom lebonyolítására, annál is inkább, minthogy az 1856. évi kongresszus biztosította az Aldunán a szabad hajózást, az 1878. évi berlini kongresszus pedig kimondta, hogy ezen a vonalon az összes erődtések lerombolandók. Csak hogy Szerbia ozzel nem törődik és minden nemzetközi jog ellenére lehetetlené teszi a hajózást az Aldunán. Zimonytól Orsovaig aknákat rakott le a folyam medrében, ezenkívül pedig az oroszok Orsova alatt régi hajókat süllyesztettek el a hajózás elzárása céljából. Ezalatt pedig az oroszok a Dunán hadiszereket szállítanak Szerbia részére. Hozzájárul ehhez még az is, hogy a szerbek a Turnseverin—Orsova közti vasútvonalat folyton lövöldözik, úgy, hogy a tranzitforgalmat a predeali vonalra kellett áttérteni.

— **Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesületének február hó 19-én délelőtt fél 10 órakor,** az egyesület székházának tanácstermében igazgatóválaszmányi gyűlést tart, amelyen a következő tárgysorozatot tárgyalják 1. Elnöki jelentés az egyesület működéséről. Földmívelésügyi miniszter leirattal. 2. Az aradási munkák biztosítása érdekében a törvényhatóságokhoz intézett felhívását másolatban közli támogatás végett. 3. Ugyanez gazdasági gépészek katonai szolgálat alóli felmentésének módjait közli. 4. Nagyváradai miniszteri kirendeltség a hadi foglyok gazdasági munkákra való igénybe vételének feltételeit közli. Arad vármegye alispánjának átiratai. 5. Szemlaki vásári, helypénz díjzabás tételeinek felemlése tárgyában véleményt kér. 6. Magyarpócska község faiskolájának beszüntetése tárgyában véleményt kér. 7. Selénd és Dezsőháza községek menő tartási kötelezettség alóli felmentése ügyében véleményt kér. 8. Országos Magyar Gazdasági Egyesület tudatja hogy a pénzügyminiszter az 1915. évi dohánytermés beváltási árán felül még 10 %-os pótlékot engedélyeztetet a termelők részére. 9. Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete a szőlőgazdák részgálic szükaségele beszerzésének nehézségeire hívja fel az egyesület figyelmét. 10. M. k. pénzügyigazgatóság átirata a vármegye területén szokásos föld haszonberek bejelentése tárgyában. 11. Esetleges indítványok.

— **Halálos játék.** Ágya községben Hevesi János 15 éves fiu létrán felmászott több társával egy magas szalmakazalra, ahonnan többször a lejtős oldalon lecsusztak. Egy izben kergetőzés közben nagy sebességgel egy kampójával felfelé álló hosszú horogra csuszott oly erővel, hogy a kampó 16 centiméter mélységbe hatolt az altestén keresztül a hasába. A szerencsétlen fiut automobilon rögtön elvitték a gyulai kórházba, ahol, miután a beletet átfurt kampót a testből kihuzni lehetetlen volt, operációt határoztak el s bár az operációt a legnagyobb óvatossággal hajtották végre, a fiu a műtét után kinos sérüléseibe belehalt.

— **Ezüstlakodalom.** Dengl Rezső és neje február 15-én tartottak házasságuknak 25 éves évfordulóját. Az ezüstitakodalmat ülő házaspárt rokonai és ismerősei szeretettel ünnepelték.

— **Vizmentes hadicsizmák, hadi cipők, bőrcipők és előírások lábasárvédők** óriási nagy választékban **Weinberger János** kizárólagos cipőraktárában **Andrássy-tér 20. szám.** 201

— **Oszták és magyar hadi segélyzőbélyeg**ek aszátt egy koronájával veszi **Kerpel Issó** könyvkereskedése. Ugyan-e cég vásárol egész bélyeg-gyűjteményeket és könyvtárakat is. 411

— **Az új ügyvédi apomtatványok** **Kerpelnél**.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ **Athelyezés.** **Balogh Jenő** igazságügyminiszter, saját kérelmükre: **Vattay Albert** battonyai kir. járásbíró törvényszéki bíró minőségben a rimassombati kir. törvényszékhez, **Ginovszky Miklós** rimassombati kir. törvényszéki albirót pedig a battonyai kir. járásbíró-sághoz helyezte át.

§ **Hamisított megrendelő levelek.** **M. György** fiatalkoru magyarádi lagény nagybátyja üzletébe volt alkalmazva, majd amikor onnan elbocsátották, Aradra jött, de munkába állni nem volt kedve s így a pénzszerzés könnyebb fajtáját akarta gyakorolni. Hamisított megrendelő levéllel mint nagybátyja megbízottja jelent meg aradi üzletekben, ily módon árukat esak ki, amelyeket értékesített. **M. Schwarz Simon** és fia aradi céget hat ízben, **Nagy Farkas** aradi céget pedig egy ízben káronitotta meg ily módon kisebb összeg erejéig, míg a turpisságra rá nem jöttek. **M. Györgyöt** ma az aradi járásbíró-ság család vétsége miatt két heti fogházra és behajthatatlanság esetén 6 napi fogházra átváltostatható 60 korona pénsbüntetésre ítélte.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Kedd, 1915. évi február 16-án:

Délután 6 órákor mérsékelt helyárrakkal:

Szöke Pepi.

Csibész operette 3 felvonásban. Idegen eszme után írta: **Hervay Prigyea.** Zenéjét szerzkette: **Sas Náci.** Karnagy: **Tilger Arpád.** Rendező: **Polgár Sándor.**

Este 8 órákor rendez helyárrakkal:

A) Bérlet.

A) Bérlet.

Miss Scheba amerikai női fregoli felléptével:

Nagy farsangi művész-estély.

Kezdete este 1/8 órákor.

Felelős szerkesztő:

Rudnyánszky Endre.

NYILTTER.*

Nyilatkozat.

A „Függetlenség” című aradi hírlap folyó hó 18-iki számában „Az aradi piac botrányai” cím alatt megjelent közleményre vonatkozólag ezennel kijelentem, hogy a közleménynek reám vonatkozó tényállításai nem felelnek meg a valóságnak. Én nem vásároltam a hetipiacon maximális áron felül, engem arcul nem ütött senki. Az azonban tény, hogy engem a gabonapiacon egy egyén minden jogos ok nélkül megtámadott, szidalmazott és melbelökött. Ezen jogtalan támadás megtorlása végett az illetékes bíróság előtt a megfelelő joglépéseket megtettem.

Araden, 1915. évi február 14-én.

645

Arnstein Gusztáv.

* Az ezen rovat alatt közzétettéért, nem vállalunk felelősséget.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik felejthetetlen és boldogemlékű jó férjem, illetve édes atyánk

Id. Vidéki Ferenc

nyug. máv. főkalauz

temetésén megjelenésükkel, a ravatáira helyezett koszorúkkal és vigasztalásaikkal mérhetetlen fájdalomukban osztoztak, ugyasintén a főkapitány urnak, a rendőrtiszt és tisztviselői karnak, valamint a rendőröknek drága halottunk végtisztességén való részvételükért fogadják hálás köszönetünk nyilvánítását.

Egyben köszönetünket fejezzük ki az Első aradi jót, nyugdíjas asztaltársaságnak és az Aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egyletének a temetésén testületileg való megjelenésükért. 17

Arad, 1915 február hó 14.

A gyászoló család.

Varga Imre első temetésrendező intézete Arad, Andrássy tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjel: 738.

Köszönetnyilvánítás.

Felejthetetlen emlékü drága jó férjem, illetve testvér és sógorunk

Novotny Ferenc

elhunyta alkalmából képtelenek vagyunk egyenként halánkat nyilvánítani mindazoknak, akik körünkől végleg eltávozott drága halottunk végtisztességén megjelentek, ravatalára koszorúkat helyeztek. Miért is fogadják ez uton is őszinte köszönetünket, a bennünket ért fájdalom szives megosztásáért.

Arad, 1915 február hó 15.

121

A gyászoló család.

Február hó 19. 20. és 21-én kerül bemutatásra a legújabb

Psylander-
film. 271

Tilosban...

41

Nyomatványok

számos kivitelben készülnek az Aradi nyomda részvénytársaság nyomdájában

Uránia Színház

Hétfőn és kedden.

A lepszennzációsabb
detektív sláger.

A csatorna

Dráma 3 részben.

Es

35

Uj hadi aktualitások.

APOLLO SZÍNHÁZ.

Február hó 16-án kedden,
február hó 17-én szardán és
február hó 18-án osütörtökön.

A

meztelen nő

drámai jelenetek 4 felvonásban. :: Irta: **Henry Battaille.**
Főszereplő: **Lydia Borelli.**

Az előadások pontban 5, 7 és 9 órákor kezdődnek. 21

Eladók és veszek

**Burgonyát,
Tarhonyát,
Szalonnát,
Disznózsírt,
Szalmát,
Takarmányrépát**
métermázsánként és
waggontételekben
**Kalmár Endre Arad,
Asztalos S.- és Chorin-utca
sarak terményüzlet.**
Telefon 1025.

684—1915. kő. sz.

Hirdetmény.

Közhírré teszem, hogy az aradi m. kir. honvédkiegészítő-parancsnokság a 406—1915. sz. alatti be-
küldött szemlétervezetj szerint, az Aradon tartozkodó 1896., 1898., 1891. és az eddigi szemlékről el-
maradt 1894—1878. években szüle-
tett aradi és idegen illetőségű B) alosztályú népfőlkelők bemutatási szemléjének megtartására 1915. évi március hó 15., 16., 17., 18. és 19-ik napját tűzte ki.

Ezen szemlén való megjelenésre a fentjelzett évfolyamokba tartozó és Aradon az összehíráshoz jelentkezett B) alosztályú népfőlkelőknek „Idézés” című meghívások, melyeken a megjelenés napja is

megjelöltetik, lesznek kérésre. Azok, akik az „Idézés” című meghívást 1915. évi március hó 5-ig meg nem kapták volna, annak átvétele végett az arad-városi katonai ügyi osztálynál tartoznak jelentkezni.

A népfőlkelési bemutatási szemle a városháza északkeleti oldalán levő földszinti teremben fog megtartani és mindenkor 7^{1/2} órakor reggel veszi kezdetét.

Azon B) alosztályú népfőlkelők akik ezen szemlén meg nem jelennek és elmaradásukat kellően nem igazolhatják, elővezetési és az 1890. évi XXI. t. c. 4 §-a értelmében 2 évig terjedhető börtönnel fogják büntöztetni.

Arad 1915. február 10.

Varjassy Lajos,
polgármester.

Az ujonnan életbe lépett polgári **parrendtartás** foly-
tán szükséges

Ügyvédi

és

birósági

nyomtatványok

kaphatók az

Aradi Nyomda Részvénytársaság

nyomdájában,

József főherceg-ut 22. szám.

(Bejárat a Kossuth-szobor-
ral szemben.)

TYPHUS ELLENISERUM

(csak orvosi rendeleltre.)

Kapható:

HAJÓS ÁRPÁD
gyógyszertárában ARAD,
Andrássy-tér 22. szám.

Jó anyák, gondos szülők

legjobban cselekedjenek, ha gyermekeiknek átlátszó, kellemes ízű, mindig friss:

Hajós-féle

Csukamájolajat

adnak; a hűvösebb idő beálltával ennek használata igen fontos.
Egy üveg utasítással ára 2 korona.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját

Hajfestő

vagy bajszát a legszebb állandó fekete színre lehet festeni, anélkül, hogy a színt le lehet mosni,

a „Melogen”. Ara 2 korona.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

pérsatlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikör. 171

E rendkívül kellemes édes ízű folyadék a legideálisabb erősítő szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ara 1/2 literes üvegnek utasítással 3 kor.

Szőrvesztő-Depillor. E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt aró, nyak vagy karokról stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlenül eltávolítható. — Ara utasítással 1 korona.

A fenti szerek kaphatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-tárában

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapított 1896. évben az Aradmegyei Közkórház számára.

Megérkeztek

a legújabb külföldi

hadibélyegek.

Bélyeggyűjtőknek minden fajtából óriási választék áll rendelkezésre

Décsi Géza

könyv, papír és zenemű-kereskedésben ARAD, FORRAY-UTCA 16. SZ.
(Gróf Hunyady-palota.) 161

Villany olcsóbb, mint a petroleum!

Villamos világítási berendezéseket jutányosan eszközöl

Koch Dániel

villanyszerelő Arad,
Deák Ferenc-utca 42. sz.

Nyomtatványok

csinos kivitelben készülnek az Aradi nyomda r. t. nyomdájában.

Értesítés.

Van szerencsém a n. 6. közönséget értesíteni, hogy a Baross-park kioszkjában modern és kényelmes kávéház és büfével ellátott helyiségeket rendeztem be, ahol kávéházi italok és ételek állandóan mérsékelt áráért szolgáltatnak ki.

A helyiségekben egész napon át szabad a bemenet, kivéve ha a jégpálya nyitva van.

Ujságok nagy választékban rendelkezésre állanak. — Szíves pártfogást kér kitűnő tisztelettel:

Geller Samu,
KÁVÉHA.

Kalmár József villanyszerelő

Arad, Salacz-utca 2. sz.

Telefon 242. Telefon 242.

Ajánlja

költözködők figyelmébe:
villamos világítási berendezéseket, villamos csengő- és telefon berendezéseket s minden a szakmába vágó munkát. Pontos és gyors munka. 481

Raktáron tart:

villamos csillárokat, villamos főzőedényeket, villamos vasalókat, villamos hajszűrő vasakat, Wolfram lámpákat és mindennemű villamos cikkeket.

Apró hirdetések.

Miként lehet az apróhirdetést feladni?

1. A hirdető teljes címének feltüntetésével.
 2. Jelige alatt.
 3. Oly értelemben, hogy a hirdető címét csak a kiadóhivatalban lehet megtudni.
- A legalkalmasabb — amennyiben akadályba nem ütközik — az első mód, mert a címnek a lapban való közlése mellett gyorsabban lehet az ügyet elintézni.
- A cím utáni tudakozódás idővesztéssel jár.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

ALKALMAZÁST KERES.

Irodistanő

ki a könyvelést, levelezést, gépirást, sikerrel végezte kezdő fizetéssel állást keres. Cím a kiadóhivatalban. 588

Deutsches Fräulein

mit Klavier sucht Stelle zu 1—2 Kinder. Zuschriften erbeten unter „Deutsch“ an die Administration. 640

Jó bizonyítványokkal

rendelkező mindenest azonnali belépésre állást keres. Cím Ferdinánd-u. 8. 632

Jó megjelenésű

fiatal nő állást keres, idősebb úriember vagy urinőhöz, mint házi-vezető. Más állást is elvállal. Cím a kiadóhivatalban. 644

ALKALMAZÁST NYER.

Vidéki

gőzfűrésznél kerestetik azonnali belépésre, külső és belső irodai munkára megbítható egyén, a szakmabeliek előnyben. Ajánlatok kettős borítékban „Gőzfűrész” jellegre a kiadóhivatalba kéretnek. 687

Irodai teendőkhöz

és gépirásban jártas kisasszony felvételük. Németül tudók előnyben részesülnek. Ajánlatok „Irodistanő” jellegre a kiadóhivatalba küldendők. 635

Fűszer nagykereskedésbe

írás könyvelő kerestetik. Ajánlatok „Szorgalmas” jelige alatt a kiadóhivatalba küldendők. 638

Irodai teendőkhöz

némileg jártas, jóírású férfi vagy nő havi 100 kor. fizetés, lakás, fűtés világítás mellett alkalmazást kap. A könyvitelben jártasak előnyben részesülnek. Cím a kiadóhivatalban. 607

KIADÓ LAKÁS.

Kiadó

Asztalos S.-u. 2—3. sz. alatt 3 utcai, 1 udvari, hálófülke és fürdőszobából álló II. emeleti lakás a szükséges mellékhelyiségekkel, 1915. május 1-re. Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

Neuman M.

ruhatelepe felett 4 szobából álló lakás, mely irodának különösen alkalmas május 1-től egy évi időtartalomra kiadó. Bővebbet Neumann M. cégnél. 578

Akác-utca 6 szám

ház nagyon előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet a Kereskedelmi Banknál. 566

2 szobából

álló csinos udvari lakás, a konyhában vízvezetékekkel, május 1-re kiadó. Florián-utca 8/b sz. 3-ik ajtó. 627

Eötvös utca

17 sz. a. 3 szobából és mellékhelyiségekből álló II. emeleti udvari lakás május elsejétől kiadó, ugyanott egy szobából és konyhából álló udvari lakás az I. emeleten kiadó. 618

2 szobás

udvari lakások Andrássy-tér 8. sz. alatt azonnala kiadók. Bővebbet a házmesternél.

Weitzer J.-u.

főpostával szemben egy nagy letelehelyiség, alatta pince, raktár v. műhely s kényelmes 2 szobás lakással május 1-re kiadó. 644

Kiadó május 1-re.

Deák Ferenc-utca 39. számú házban egy 4 szobás erkélyes modern úri lakás, egy 2 szobából álló garzon lakás irodának igen alkalmas, bevonulás miatt azonnala kiadó, esetleg 4 szobával együtt is kiadó. Május 1-re. 583

Kiadó lakás.

Egy szobás utcai lakás külön bejáratú megfelelő mellékhelyiségekkel kiadó. Magyar-utca 1. 589

LAKÁST KERESNEK.

Keresek

a főtér közelében 3 szobás modern lakást május 1-re. — Ajánlatok „Tiszta lakás” jelige alatt a kiadóhivatalba kéretnek. 748

2 szobás

modern lakást keresek május 1-re. Ajánlatokat „Modern lakás” jellegre a kiadóhivatalba továbbítja. 636

VÉTEL ÉS ELADÁS.

Vessünk

Magyar Jelzálog Hitelbank konverziós nyereménykötvényeket a legelőnyösebb áron, e hó 19 ig. Aradi Általános Takarékpénztár r.-t. Arad, Szabadság-tér. 7. sz. I. em. 689

„Qui Si Sana“

a világ legszebb női harisnyája kapható selyem, flor és fil d' Cosseben. Bársony pántos cipő párja 5 kor. 10 fillér. Cipő Terve Apollo mozi mellett. 5161

Vessék

uraktól levett férfiruhát, téli kabátot, városi és utazói bundát a legmagasabb áron. Mindennemű használt butort veszek. Bieler Ignácz, Szent-Pál-u. 12. 539

ÜZLETEK.

A város közepén

egy jóforgalmu szatocsüzlet korlátolt írtalmérréssel eladó. Cím a kiadóban. 582

KÜLÖNFÉLE.

Bármilyen

bádogos és vízvezetési munkát készít Diamant Jenő Arad, Weitzer János és Kazinczy-utca sarkán. 2991

105—1915. eln. sz.

Hirdetmény.

A Magyar Királyi Belügyminis-teriumnak 11609—1915. számú rendelete alapján ezennel közzhírré teszem, hogy Németországba csak olyan utlevéllel lehet kiutazni, amely utlevéllel 1914. október hó 1 je után lett kiállítva, fényképpel és rendőrnáti igazolással van ellátva.

Az 1914. október 1 előtt kiállított és Németországba szóló utlevelék nem érvényesek.

Arad, 1915. február 12.

Green
Közlöny.

Közlöny

figyelmébe!

Villamos világítási berendezéseket csillárokkal együtt, kedvező feltételek mellett szerel és szállít 3961

Koch Dániel

Arad, Deák Ferenc-utca 42 sz.

1817—1915.

Hirdetmény.

Magyarország termelési viszonyai, a mind nagyobb tért foglaló ésszerű gazdálkodás és takarékoság, a kormányzat erre vonatkozó intézkedései teljes garanciát nyújtanak arra nézve, hogy évekig tartó háboru esetén is kenyérmagvakban szűkölködni nem fogunk. Mégis a háboru okozta nagyobb mértékű fogyasztásra való tekintettel, nemkülönben figyelemmel arra, hogy külföldi behozatal hosszabb időn át nem várható, valószínű, hogy hűvelyes veteményekben nagyobb mérvű hiány és ennek következtében drágaság fog beállni.

Felhívjuk ennél fogva a város közönségének azon részét, mely

üres telkekkel rendelkezik, hogy ezen területeket már a folyó év tavaszán gazdasági művelés alá vegye és ezen területeken babot, lencsét és borsót termeljen. Minden kisviny helynek beültetése fontos, mert habár csak négy-öt kiló is terem a beültetett kis területen, az máris sokat fog jelenteni, mert a sok kisviny összetéve, végeredményben számottevő termést biztosít. Ezzel kapcsolatban felhívjuk a közönség figyelmét újból arra, hogy a város által fenntartott kertészet mindenféle konyhavetemények palántáját a közönségnek díjtalanul rendelkezésére bocsájtja. Felhívjuk tehát mindazokat, kik a fenti hűvelyes vetemények mellett egyéb konyhaveteményekkel is foglalkozni kívánnak, hogy a palánták átvétele végett idejében a városi kertészetnél jelentkezzenek.

Arad sz. kir. város tanácsának 1915. évi január hó 28-án tartott üléséből.

A városi tanács.

265—1915. pm.

Felhívás.

A sebesült török bajtársaink gondozására alakult Vörös Félhold Egyesület testvéri szózatall fordul a magyar társadalomhoz, nemes munkájában, melyet a Vörös Kereszt mintájára folytat, a mi segítségünket is kéri.

E felhívás meleg érzést, testvéri készséget kell, hogy ébresszen a magyar társadalomban, mert egy célért és egy ellenség ellen harcolunk egy lélekkel: a mi győzelmünk, az ő győzelmük, az ő dicsőségük és szenvedésük egyuttal a miénk is.

Gondoljunk az ügyünkért és érettségünk harcoló és sebesülő távoll török bajtársakra és adakozunk a Vörös Félhold irgalmas céljaira.

Felkérem a város áldozatkész közönségét, hogy ezen nemes célra szánt adományait hozzám juttatva sziveskedjék.

Arad, 1915. január 14-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

91—1915 g. sz.

Hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke f. évi február hó 15-én d. e. 10 órakor néhai Vida Lázár által bérbevett, de a tanács által felmentett:

Gellin dűlő 870. sz. 5 hold területű föld és Gellin dűlő 845. sz. 5 hold területű föld parcella bérbeadására árverést tart.

Kikiáltási ár holdanként 35 korona.

A bérlet csak 1915. évi október hó 1-ig tart.

Az árverések kötelesek az árverés megkezdése előtt parcellánként 20 korona bánompénzt letenni.

Bérlőkkel a bérletre szerződést nem kötünk, sem óvadék letételét nem kívánjuk, azonban a termény a bérbeszeg lefizetése előtt nem szállítható el a bérelt területől.

Írásbeli ajánlatot figyelembe nem vesszünk, csak szóbelileg lehet árverezni.

Arad, 1915. évi február 8.

A gazdasági szék.